Digitized by Google

6
19-b
64

6
17 D
66

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

~~20-e-9~~
6-19. b. 64

20
e
19

Malpertij Poemata

A. IV. 180 4°

Digitized by Google

Digitized by Google

Collegij Rom. Soc. Jesu Catalogo Inscript.

CAROLI MALAPERTII

MONTENSIS

E SOCIETATE IESV

VARIORVM POEMATVM FASCICVLVS.

Collegij Romani

Biblioth. Societ.

CALISSII.

Typis Alberti Gedelij. Anno M. DC. XV.

Superiorum permiſsu.

Digitized by Google

[illegible] [illegible]

Colleg. Rom. Soc. Jesu Catalog. Inscript.

CAROLI MALAPERTII

MONTENSIS

E SOCIETATE IESV

VARIORVM POEMATVM FASCICVLVS.

BIBLIOTECA ROMA VITTORIO EMANUELE

Collegij Romani

Biblioth. Graec.

CALISSII.

Typis Alberti Gedelij. Anno M. DC. XV.

Superiorum permiſsu.

Digitized by Google

POEMATVM INDEX.

SEDECIAS. TRAGOEDIA.

VENTVS. LIB. II.

CHRISTVS PATIENS. ELEGIÆ IX.

MISCELLANEORVM. LIB. I.

Digitized by Google

WLADISLAO

SIGISMVNDI III. POLONIÆ REGIS F.

PRINCIPI IVVENTVTIS.

MAgne Iagellonides cui debet Suecia ſceptrum,
Moſchua dat, Lechî ſceptra animumq; vouent:
Accipe Karnkouiis miſſum tibi munus Athenis,
Quas bifido alludens agmine Proſna lauit.
Nec Muſis fateor, nec Phœbo digna Polono
Carmina, ni facili tu tibi digna facis:
At mea cum ſemel hoc viderunt lumina ſydus,
Vſquam alio curſum flectere poſſe negant:
Ergo tuis patere auſpiciis & ſoluere portu,
Et timidę primum currere nauis iter.
Sic mihi, quot dixi populorum, maxime Princeps,
Spes de te iubeat tot DEVS eſſe ratas.

Digitized by Google

SEDECIAS

TRAGOEDIA.

ARGVMENTVM.

NAbuchodonoſor cum Ioachinum regno mouiſſet, Sedeciam patruum Hieroſolymis Regem conſtituit, qui fiſus deinde Ægyptiorum amicitia Babylonico fœderi renunciauit, contra quam Ieremias coram, & Ezechiel Babylone captiuus diuinitus admonerent: nam partim impiorum Procerum conſiliis in tranſuerſum actus; partim (vt refert Ioſephus) quod duorum Prophetarum vaticinationes in ſpeciem pugnantes eſſe videbantur, ſalubria vtriuſq; monita contempſit: ipſumque adeo Ieremiam male mulctatum in fœdiſsimi carceris cloacam coniici vel curauit, vel permiſit. Premebantur interea biennium totum arctiſsima obſidione Hieroſolymæ á Nabezardano, aliiſq; Ducibus Regis Nabuchodonoſori, donec peſte, fameq; diriſsima ciuibus exhauſtis, Sedecias occulto itinere, præmiſsis filiis & coniugibus, nocturna fuga vrbem deſerit, cuius illa ipſa nocte hoſtes potiti, magnam partem, vt in nocturna inuaſione fit, ſuccenderunt. Victor Nabuzardanus vt primum Regem dilapſum ſentit, magna celeritate inſecutus e fuga retrahit, & Nabuchodonoſoro Reblathis agenti vinctũ eum filiis ſiſtit. Rex ferus triſtiſsimo ſpectaculo filios patre inſpectante trucidari, mox Sedeciæ ipſi oculos effodi, & inde Babylonem deportari mandat. Ex lib. 4. Regum cap. 25. 2. Paralipom. c. 36. Ioſepho lib. 10. Antiquit. Iudaic. c. 10. & 11.

PERSONÆ

Digitized by Google

PERSONÆ.

SEDECIAS.
NABVZARDAN.
IEREMIAS.
NVNTIVS.
ARMIGER.
NABVCHODONOSOR.
FILII SEDECIÆ.
CHORVS.

ACTVS PRIMVS.

Sedeciam initæ fugæ ſero pœnitet.

SEDECIAS. ARMIGER.

IMbellis, excors, gentis opprobrium tuæ,
Quouſq; anhelum proditi ad labem imperi
Greſſum fatigas? ſiſte; iam ſatis eſt fugæ,
Ignauus vt ſis. aude, age, ſuperbos retro
Referre vuultus; nullus à tergo eſt metus.
Require Solymas dubia qua montis iuga
Vix peruicaci lumina obtutu notant,
Piceaque fumus nube prætexit diem.
Sic fruere regno? fruere; ſic Regem inclytum
Cœloque teſte ſtrenue ignauum decet.
Pudenda comitum turba, quid lethum bene
Manu merenti denſa per Medûm agmina
Male obſtitiſtis? turpis officii piget.

Digitized by Google

Par eſt maleuolo quiſquis ad probrum iuuat.
Ruente Solyma non ſatis credo fuit
Necis aut ſepulchri; ſola per nemorum loca
Vileſq; latebras, quærimus fato viam,
Dignum leænæ pabulum, indigni hoſtium
Oppetere dextra, patriæ & buſto tegi.
Adeone dulce eſt viuere! miſerum mori!
Moriamur anime. dedecus nulla ſatis
Morte eluendum, qua licet, noſtro tamen
Sanguine luatur. qui probri hærentem nequit
Labem expiare, finiat ſenſum, vltima
Ferro ſecutus. Verte in infandum caput
Huc arma miles. Quisquis è turba voles
Patriæ ruinas, liberûm vlciſci necem,
Perime nocentem; rara vindicta obtigit
Tuta in Tyrannum. Quisquis è turba voles
Referre meritis gratiam facilem meis,
Perime volentem: ſiue crudelis mihi,
Siue es benignus, commoda Regi manum;
Mortem rependi præmium, aut pœnam rogat.
Adeſte cuncti, adeſte; quid fruſtra pii
Exhorruiſtis? arma non gemitus peto.
Seruate lacrymas funeri, aut patriæ date
Per me ruenti. vah pudor! nemo omnium
Aut eſſe iuſtus vltor, aut gratus volet?

Ite,

Digitized by Google

Ite, ite; fata quemque quo ducunt ſua:
Quod quæro, promptum eſt: ſentio qua pectoris
Imi latebras cor mihi ignauum quatit,
Illinc reuellam lucis exoſæ moras.
Me me ille noſtris, ſi poteſt, pœnis ſatur
Parte è ſerena lentus adſpiciat poli,
Qui probrum in omne legit Iſacidum genus.
Nil fulminandum eſt, ſolus è tanto nocens
Populo ſuperſum, certius telum hac manu
In me vibrabo. ARM. Magne Rex, quis te dolor
Agit impotentem, vitæ vt ingratus tuæ
Deum laceſſas? SED. Vt laceſſitus malum
Malus ipſe perdat: diro vt aſpectu leuet
Cælum atque terras. ARM. Parce veſanis diem
Sceleraре verbis, teque pietati refer.
Hæc ipſa luimus ſcelera; delirant duces,
Plectimur Hebræi. Nempe ſi monitis fores
Vatum obſequutus, ſalua nunc ſtaret Sion
Starentq; Solymæ. SED. Quos mihi vates canis?
Oracla dubia noſtra iam nutant fide,
Pugnantq; ſecum: vincla, Babylonem occinit
Hinc Ieremias; inde Babylonem mihi
Vnquam videndam captus Ezechiel negat;
Vterque vates, ſortis auctorem DEVM
Vterque iactat. ARM. fateor & dudum hæreo

 Mecum

Mecum ipſe fati dubius interpres tui;
Oracla ſed quæ cluſa perplexis latent
Vocum inuolucris ipſa per rerum explicant
Euenta ſeſe: dum tamen ſors fluctuat
Incerta, ſi dant fata, quærenda eſt ſalus:
Nam cur ſalubris conſilî tantum piget?
Furor eſt apertum ruere in exitium palam.
SED. Pudor eſt inultum fugere. ARM. ſed ſi res ferat,
Neceſſe; fortem tempori aptari decet.
SED. Mori fugacem? ARM. fugit hac Dauid, pudet
Sequi nepotem? SED. damno fugientem nepos.
Laudo Saulem mortis inuictum metu.
ARM. Parum intereſt, timore quo fractus cadas.
Vitam Saul timebat; hoc victus metu eſt.
SED. Probrum timebat, nemo magnanimus tulit.
ARM. Aduerſa ferre nemo magnanimus negat.
Imbellis ille eſt ſponte qui vitam abiicit,
Lucemq; duræ ſortis impatiens fugit.
Sceleratus idem, carnifex dirus ſui,
Hoc parricidâ tetrior, quo tu tibi es
Propior parente: fortis eſſe animi reor
Durare contra quidquid eſt durum pati,
Nec cedere retro, ſtare qua ſummus iubet
Statione ductor: laudis hoc verum eſt decus.
SED. Magnifica verba; macte, cui Mauors calet
Ventoſo

Digitized by Google

Ventoſo in ore, friget ad pugnam manus.
ARM. Hoſti probata dextera eſt. SED. Nobis pedes.
ARM. Ardente Solyma vertitur vitio fuga?
Totam malorum Iliada, peſtemq́; & famem
Memorare cogis memori? at ingrato iuuat
Memorare vel ſic. Qui pedes laudas meos
Equos requiris? fallitur quisquis putat
Solymæ relictos; ſeſsor abſumptum gerit
Inuſitato ænigmate ſonipedem ſuum.
Bis Aquilo galeam ſparſit hyberna niue
Glacieque in vna ſtupuit haſtili manum
Hærere miles; bis ſub æſtiua cane
Animam æſtuantem duximus; nondum ſatis
Belli, aut malorum eſt? fare, quid prohibes dolor?
Quid anime refugis? fare, & inuitus tuos
Luctus retracta. Tantuli è turba ſumus
Magnâ relicti, querimur Aſsyriis hebes
Ferrum tamen fuiſſe; cum patria iacet
Sorte inuidenda quisquis hoſtili manu
Animam profudit. Peſtis, & cælum nocens,
Ignaua fata, fortium robur virûm
Miſere abſtuliſtis: Solyma non vno fuit
Vincenda ab hoſte. Quidquid horrere aſſolet
Paſtus nefandi dulce ieiunis fuit.
Ipſa ipſa mater (conſcium teſtor diem;

Factum eſt, quod olim poſteri factum negent,
Aut execrentur) dubia quem damnet neci
Dum coniugem inter, inter & natum ſtetit,
Oblita matrem, redde quodcunq; es mei
O nate, dixit; vixque tendenti manus
Auerſa iugulum preſsit, & cultrum impio
Defixit ictu. voluitur letho puer,
Manatq; tenuis corpore exſangui cruor:
Exceptus ille eſt, ne quid infauſtæ dapis
Patri periret. Sępe ab incæpto manus
Scelere reſiſtunt; ſæpe ſe infelix parens
In facinus vrget. Perge, perfectum eſt nefas
Infauſta genitrix; perge, quod reſtat pium eſt
Paſcere maritum: dixit, & ferro ſecat
Medium cadauer, viſcerum vellit fibras
Adhuc calentum, moxque fruſtatim ſuos
Errans per artus, per lacertorum moras
Indocta fœdæ membra lanienæ amputat.
Et quod malorum maximum in matre arbitror,
Defoſſa geminis lumina in ſpecubus rigent,
Negantq; lachrymas, torua, ſine ſenſu, furens
Vt Baccha fertur. feruet vndanti latex
Iactatq; aheno membra; pars lento veru
Stillat cruenta, ſubdit inuitas parens
Et hic & illic impio flammas rogo.

Parcem

Partem in remoto prouida recondit penu,
Et eſſe tanto in ſcelere frugalem placet:
Epulæ inſtruuntur deniq;. O fatum graue!
Vltra Thyeſtem eſt aliquid, & Graiûm leues
Vicimus Hebræi fabulas rerum fide
Cælo pudenda. Crimine alieno nocens
Ignarus illic lancinat natos Pater,
Noſtri volentes: dumque pręcluſæ viam
Fauces, malique conſcium pectus negat,
Dum ſtomachus horret pollui infanda dape,
Pietatis omnem pertinax ſenſum furor
Euicit, vtero mater inuito ſuos
Fœtus regeſsit, & reluctanti viro
Scidit epulandos. I modo, & fugam exprobra,
Victaſq; Solymas, querere deſertos lares
Vix ſemiuiuis; proditum regnum voca,
Alimenta quando pertinax nulla inuenit
Rabies edendi, ni tuos forſan dares
Natos coquinę. Sed quid hic vanis diem
Terimus querelis? fixa ſi penitus ſedet
Mori voluntas, iungere & regno iuuat
Regem cadenti, facilis ad lethum via eſt:
Redeamus illuc vnde diſceſſum eſt male,
Reddamur hoſti: ſcilicet magno impius
Optarit emptum Medus vt Regem ſuis

Digitized by Google

Addat tropheis, dubia quæ merito facit
Hoſtis ſuperſtes. SED. Num Sedecias poteſt
Cuiquam timendus eſſe? ARM. ſi viuit, poteſt.
Ludum inſolentem ludit, & miros habet
Fortuna reditus, quoſq; deiecit gradu
Alterna viſens rurſus in ſtabili locat.
SED. Opem ſed vnde rebus afflictis iubes
Sperare miſeros? ARM. vnde ſperamus nihil.
Nec ſic tamen iacemus, vt nullus queat
Erigere lapſos, mutuam pactus fidem
Socia arma iunxit Pharia quem tellus colit
Late Tyrannum, flectere huc curſum licet.
Parant amicos proſpera, repoſcunt fidem
Aduerſa. SED. poſcunt, fateor; at raro impetrant.
ARM. Tentare liceat. SED. nempe Medi vt gratiam
Pharao Tyranni capite mercetur meo;
Pacis redemptæ victima vt vilis cadam.
ARM. Legunt quieti præſidia, miſeri occupant
Quodcunq; aſylum. SED. Cum mori tempus vocat
Precario vixiſſe poſt regnum pudet.
ARM. Matura quamuis fata nunc Regi forent,
Non ſunt parenti. coniugem, natos, pater
Orbos relinques? hanc tenent iuſſi viam
Carpuntq; celeres; fida ſed quoties virum
Coniux requirit? parua natorum manus

Digitized by Google

Tremente quoties ipſa cum ſyluâ tremens
Vultus reflectit, trepida quem pone audiat
Hoſtem an parentem? propera, vt aduentu prior
Tueare inermes: ſequere, qua multum tui
Via anteceſsit. SED. ſolus inflectit meos
Amor ille ſenſus: fateor hac victum trahis:
Prô miſera pietas! cogis infælix Patrem
Vitæ peroſum viuere, & fugam exequi
Mori obſtinatum. Teſtor immitem DEVM
Non trepidus hoſtem fugio; vos nati, ſequor.

CHORVS I.

FILII PROPHETARVM.

IMpune pollicetur
Sibi impius futurum,
Quoties vibrare lentus
Triſulca tela differt
Hominum Deûmq; rector.
Nullus memor nefandi
Fandiq; noſtra curat;
Rapitur, peritque iuſtus,
Premitur, iacetque virtus;
Sceleri bene, & ſceleſto eſt.
Adeſte, & innocenti

C Laqueum

Laqueum parate mecum:
Bona vndecunque præda eſt.
Sic impius: ſed æqua
Qui lance cuncta librat,
Non ſurdus vltor audit:
    Raro pæna fugax ſcelus
    Claudo deſeruit pede;
    Compenſat grauitas moram.
Iuſtum rebus in anxiis
Vindex ætheris arbiter
Metu, & fraudibus aſſeret:
Fruſtra faucibus imminet
Ductis impia factio;
Fruſtra ringitur inuidus
Cęco & murmure perſtrepit;
Iras denſo vt in agmine
Et longos apis aſperat
Non iam mellea bombos:
Aut ſpinæ & tribuli leues
Subiecto vt crepitant foco.
Fruſtra conſiliantium
Cœtus peruigil excubant,
Et linguas acuunt ſuas;
Serpens vt trifidis micat
Vno gutture ſibilis.

Iuſtus

Iuſtus propoſiti tenax
Fretus numine proſpero
Caſſos non timet impetus.
Vt qui rupis in arduo
Paſtor vertice conſidens
Inſanum mare deſpicit.
Aſtu callidus, & dolo
Doli prenditur artifex:
Hæret implicitus pedem
Plagis quas male tenderat.
Hæc quondam cecinit ſacer
Vates ſub Solymæ iugis,
Neruis dulce loquacibus,
Verbis lene ſonantibus;
Subiectaſque Sionio
Valles reddere vertici
Vocali docuit Lyra
Ieſſæi genus inclytum.
Hæc nuper Hieremias
Tetro in ſpecu canebat,
Quo principum immerentem
Retruſerant furores;
Medio è lacu monebat,
Cum vix tenace limo,
Cum vix olente cæno

Toto emineret ore:
Vel ſic tamen rebelles
Regemque, Principeſq;
Toto increpabat ore.
Nunc æquus ille vindex,
Suam ſuiq; vatis
Vltus vicem, rependit
Regi parem, ſceleſtis
Ducibuſque tallionem.
Fugitant pauentq; anheli
Rex ipſe Principeſque;
Fugitant pauentque fruſtra:
Victor ſuperbus inſtat
Iam iamque terga prendit.
Dabunt, dabunt ſceleſti
Captiua colla vinclis
Quæ vatibus parabant.
At vnus ille tetro
Liber ſpecu remiſsus
Bis Solyma capta cernit,
Et barbaros verendus
Refulget inter hoſtes.
Nuſquam præſidio DEVS
Fallax deſtituet ſuos:
Orbis concidat, & chaos

Rerum

Rerum diſſoluat decus,
Illæſum caput erigent
Inter fragmina mundi.

ACTVS SECVNDVS.

Nabuzardan fugientem Sedeciam inſequitur, & capit.

NABVZARDAN. NVNTIVS.

VT pedibus alas addit & vires timor!
Vix antegreſſos longa & enectos fame
Sequimur Hebræos, plus tamen curſu valent.
Hic dubia rurſus ſemita in plures abit.
Vos qua renaſcens vix bene affulget iubar
Properate; maior turba qua Pharium eſt iter,
Mediumque Titan pendulus librat diem:
Vos ite medii. abſtruſa, defoſſa, inuia
Luſtrate celeres; vile non petitur caput
Nec præda tenuis: vnicum monitos volo;
Seruate Regem, regiæ & ſtirpem domus
Tenete vinclis, quos Nabuchodonoſoro
Placet exhiberi: ruite, & in vulgus truces
Sæuite reliquum. Siſtite hic reliqui gradum,
Captemus auras vndique; haud longe reor
Abeſſe Hebræos. Ne meis ſi laudibus
Accedat vnum, currui vt iunctum meo

Regem triumphi ferculum eximium traham;
Tum me beatum, & cælitum excelſiſsimum.
Per gemina Phœbi luſtra vix fractum Ilium
Aſiæque columen dirutum Argiui canunt,
Aut mentiuntur; nec meæ poſsint tamen
Officere laudi. perfidæ, & nunquam ſatis
Solymæ iacentes, hac iacent ſtratæ manu.
Puditum eſt Pelaſgæ fraudis, vt fortes decet
Vicere Medi. quidquid ad regni caput
Tot ante regum ſtruxit inſanus labor
Ferro reciſum eſt: turrium immanes premunt
Suos ruinæ: facta per muros via eſt,
Quos qui iacentes videat, haud credat tamen
Potuiſſe ſterni. Qualis euictis furit
Obicibus amnis, cum iugo montes fluunt
Niuei ſoluto, miſcet & cœli nouas
Imber ruinas; ille per campos vagus
Vetitos, per arua fertur, & tumidum vndique
Diffundit agmen: talis horrendum intonans
Miles per hoſtem cæde molitur viam,
Ferrumq; & ignem ſtringit, vtrouis ferens
Exitium, Hebræi morte non vna cadunt.
Hunc flamma latebris pellit, vt ſtricto induat
Mucrone pectus; ille dum ferrum timet
Hoſtile, patriis eligens flammis mori,

Mortem,

Mortem, ſepulchrum quęrit, & domi inuenit.
Solyma vlulatu tota fœmineo ſonant,
Ipſosque terror pene victores ſubit:
Congeſta patrum decora, cælatas trabes
Depaſcit ardor, regiam flammæ ambiunt,
Nec parcit ignis, parcere vt victor velit.
Non prohibet auidas flamma, non peſtis manus;
Medios per æſtus, inter ardentes globos
Semiuſta miles ſpolia populator rapit.
Quique obſtinatæ tædio victus moræ
Damnabat arma nuper, auro nunc grauis,
Spoliiſque onuſtus geſtit, & geminis lubens
Ignoſcit annis. gratius magno bonum eſt
Quodcunq; conſtat, pretia commendat labor.
Sed quid moratur miles huc Regem mihi
Pertrahere vinctum? ſalua ſi noſtros fugit
Hæc præda caſſes, non ſatis victas reor
Mihi eſſe Solymas: contumax notum eſt caput,
Noti rebelles; rurſus indomita parent
Ceruice bellum: plebis ingenium feræ
Vel inde diſce, liberis ſaturi ſuis
Fugiunt parentes. Quis vagus campis Geta,
Quis inhoſpitali Caucaſo, aut mediis ſatus
Scythiæ pruinis tam ferum potuit nefas?
At quem citato video pręcipitem gradu?

Libet

Libet ire contra. fare; quo res eſt loco?

NVN. Dux magne ſalue, ſalua res, ſalua omnia.

NAB. Rex ergo captus? NVN. Captus. NAB. O lætum diem!

Viuo, triumpho, ſed rei geſtæ ex fide

Seriem recenſe. NVN. dum feram hinc illinc vagis

Venamur oculis, forte decuſſo orbita

Notata rore eſt, quà pedum veſtigiis

Iamiam ſubactam gramen attollit comam.

Dum ferimur illuc, & datas prędæ notas

Sequimur anheli, ſenſit aduentum prior

Rex ipſe noſtrum; ſenſit, & vultum ſimul,

Simul arma flectens, Siſtite o Socii fugam,

Tenemur, inquit; non decet tergo viros

Excipere mortem, pectus aduerſum date,

Ferte arma in hoſtem. ſic miſer fruſtra ſuos

Increpitat; illi denſa per nemorum impigre

Dumeta reptant, quemque qua ſubigit timor.

Vt abeſſe ſocios vidit, & nudum latus,

Infremuit amens; aggerat furias dolor;

Furiæ dolorem; nec pudor turpes ſinit

Captare latebras. Ergo non dubius mori

Per tela, & agmen pronus aduerſum ruit;

Suaque laceſſens fata fulmineum rotat

Enſem huc & illuc, quaque pilorum ſeges

Cuſpidibus horret denſior, curſum incitat.

Qualis

Qualis cruentus inter Armenias Leo
Deprenſus haſtas, aſper & dirum infremens
Ceruice totas excutit fuluas iubas,
Strictoque nunc hos dente, nunc illos petit.
Nos, quando iuſſa non ſinunt aliud tua,
Eximus arte vulnera, aut clypeo cadunt.
Miratur ipſe indigna tam lentos pati
Impune ab vno, cominus nullum ſibi
Conſerere dextram; dumque violento imminens
Furore in ictum ſurgit, ingentem impetum
Aereique triplices non ferens clypei moras
Diſſiluit enſis. hęſit ignotum intuens
Capulum, atque inermem dexteram, at turba vndiq;
Clamore in vnum tota ſublato volat,
Centumq; fruſtra manibus obnixum premit.
NAB. Facere imperata militis primum eſt decus,
Non quidquid ira ſuaſerit temere obuium
Truncare ferro: ſiſtere ardentem impetum
Vel inter arma, iamque libratam manum
Reuocare ab ictu, cum tuba receptum canit;
Per iacta paſſim ſpolia, per fuſas opes
Hoſtem irretorto lumine fugacem ſequi,
Hoc militare eſt. Nunc & hoc noſtrum reor
Diſpicere. veſtris paria quæ meritis queant
Pręmia reponi. faxo ne fraudi ſient

Neglecta cuiquam ſpolia, dum ſequitur ducem.
Quid vero Regis liberi? an tutum tenent?
NVN. Iam puto tenentur: vix enim exiguo patrem
Spatio anteibant, vt fugaces prodere
Regis miniſtros mors prope admota impulit.
NAB. Sapienter iſtud. Emica actutum in pedes.
Qua te antecedit rumor, & noſtro refer
Hæc certa Regi; Reblathis quantocyus
Victoſque Hebræos, meque victorem affore.
At at propinquo tremuit armorum ſono
Concuſſa tellus: militem agnoſco meum.
Rex ecce trahitur vinctus.

NABVZARDAN. SEDECIAS.

Infandum caput
Rebelle, vecors, ergo ſperabas meas
Euadere manus? Siccine? incenſæ ruant
Tuo igne Solymæ, concidat regni ſtatus,
Regiſque ſcelera populus immeritus luat,
Dum tu malorum machinator facinorum,
Buſtumque patriæ, tota quem nunquam ſatis
Solyma obruiſſet, ſubtrahis letho caput?
At ſi obſtinate ſederat nunquam iugum
Subire noſtrum, quin prius dira omnia,
Peſtemque, & ignes, & famem, & bellum pati,

Et cum.

Et cuncta ferre, ferre quæ obſeſſus poteſt.
Poſt ſtrata flammis Solyma, poſt peſtem, & famem,
Cui te reſeruas deinde? quæ regna altera
Perdenda reſtant? melius ardentem rogum
Patriæ ſubiſſes funus extremum tuæ;
Rex occidiſſes. Perditum an tanti fuit
Supereſſe, poſthac vt tibi fruſtra inuoces
Mortem relictam? vile ludibrium hoſtium
Viuax miſeriis tempus vt quæras tuis?
SED. Quæcunque amarus ingeris victor probra,
Audire merui: fateor, & ſero pudet
Parum rebellis, contumax parum fui;
Res eſt inepta facere perfidiæ modum.
Poſt pertinaces hactenus belli moras,
Poſt tot meorum funera hoc vnum dolet
Veſtro quod igne Solyma non noſtro iacent.
Hac ſi deinceps ſtare non poterant manu,
Poterant perire; cuncta cumulaſſem prius
Quibus ſuperbis ſpolia, & ardenti ſuper
Cumulo irruiſſem; trahere labentem omnia
Regem decebat. Nec tamen iactes tuos
Tantum triumphos; non tua victos premis
Virtute Hebræos: Solyma conſumpſit lues,
Tu diruiſti: facile & imbellis poteſt
Iactare flammas. NABVZ. Captus armatum improbo

Laceſsit ore? SED. Qui mori lucrum putat,
Laceſſere hoſtem captus armatum poteſt.
NABVZ. Procace lingua melior, armatus fugis,
Pugnas inermis? SED. Arma ſi reddi iubes,
Manu refellam quidquid obiectas probri.
NABVZ. Hoc facere Solymis decuit. SED. Et factum fuit.
NABVZ. Cum præ ſe Hebræos miles Aſſyrius canes
Ageret fugaces. SED. Perſicas inter nurus
Narrare captam forte cum Solymam voles;
Aduerſa veſtris tela vix aliquot bene
Tenuiſſe in vrbe militum laruas refer,
Quos ſola macies luridi & vultus color
Faceret timendos. NAB. facile fruſtrari impetum
Hoſtilem ab altis turribus quiuis poteſt,
Et trahere bellum. SED. facile, ſi ignaui obſident.
NAB. Laudes ſceleſte pergis argutis meas
Obterere dictis? faxo vt hic ſidat tumor
Et agere victum doctus aſſueſcas malis.
Cœca vt recluſus nocte, pœdore obſitus
Tecum ipſe ſtatuas victor an victus ſies.
SED. Fortuna miſerum facere non timidum poteſt.
Exilia, mortem, mille pœnarum modos,
Quamque his, & illis eſſe peiorem reor
Minare vitam, carcere & vinclis preme;
Exſtabit animus liber, inuictus, ſuus.
NAB. Sic te eſſe iubeo liberum, inuictum, tuum.

CHORVS SECVNDVS.

FILIÆ SION.

Ex cap. 2. Lament. Ieremiæ.

EHeu! quantis merſit tenebris
Solyma iratus ſuperum rector?
E heu! quanto turbine vertit
Celſa ætheriæ tecta Sionis?
Quæ ſurgebant æmula cœlo
Nunc æqua ſolo culmina fumant,
Dum prona ſuo fræna furori
Laxat, auitæ nil memor ædis,
Sacra profanis culmina miſcens;
Vna obuoluit cuncta ruina.
Regibus olim condita priſcis
Monumenta patrum ſubruit vltor;
Celſis poſitas montibus arces,
Mœnia foſsis collapſa ſuis
Planum Aſsyriis conſtrauit iter
Nobile regnum, regniq; Duces,
Fortia bello pectora, Medo
Dare ludibrium pertulit hoſti.
Ipſe ipſe animos fregit Iudæ,
Ipſe ipſe animos ſurgere Perſis

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITT. EMANUELE

Dedit & robur, numine dextro;
Cum præcipites agitant noſtros
Mœnia circum, dum cuncta metunt
Obuia ferro; ceu flamma leues,
Agitata notis, haurit ariſtas.
Fuit ille, fuit tutela ſuis:
Nunc crudelem verſus in hoſtem
Tela infenſo dirigit arcu,
Neruum adductis cornibus vrget;
Figit medium, mediumque fugit
Pectus arundo morte relicta.
Quemque vt forma & robore præſtat
Primum ignauo deſtinat orco.
Quas continuit, preſsitque diu
Irarum omnes fundit habenas;
Ignis vt arcto fornice clauſus,
Furit effracto fornice victor.
Non quaſſa iacent ariete Medo
Moenia Solymæ; murum hoſtili
Turreſque manu DEVS armipotens
Vertit ab imo. DEVS ipſe tuos
Iuuenes leto merſit acerbo, &
Totam oppleuit cladibus vrbem.
Quod ſibi quondam penetrale ſacrum
Proprio voluit iure dicatum,
Hoſti ceſsit præda prophano:

Vt diſiectis ſepibus hortus
Quem foedarum ruit ingluuies
Vertitq; Suum. Nil ſacra mouent
Ocia, feſtum & ſabbatha damnat:
Capita ſuperis proxima, Regem, &
Nihilo Myſtam Rege minorem,
Ludum. Aſsyriis dedit opprobriis.
Vix nota ſuis ara ſacrificis,
Nunquam externo violata pede,
Peruia cuique eſt. Atria ouantum
Vndique plauſus ſacra voluant;
Vt cum feſto carmine nuper
Perſonat ædes: at nunc alios
Impia pangunt agmina cantus.
Nec præcipiti nos mente DEVS
Dedit exitio; digerit olim
Hæc fata ſciens; neu noſtra putes
Temere verti; librata ſuo
Ære pependit linea, Solymæ
Dum tecta ſolo funditus æquat;
Dum celſa cadunt mœnia, & ipſum
Quod celſa tegit mænia vallum.
Defoſſa ſuis ærata latet
Porta ruinis; ſolido vectis
Fuſus aheno, ſera non vno

Obdita

Obdita ferro, contrita iacent.
Soliti portis iura ſub altis
Reddere proceres, nunc illa timent
Quæ dat victrix iura libido.
Heu vbi ſanctæ regula legis!
Vbi fatidicûm carmina vatum!
Populo nullus ventura canit,
Aut ſua vanus ſomnia narrat.
Rigidis tecti corpora villis
Iacuere ſenes, tepido crinem
Cinere ſparſi; prohibet nullus
Hoc de Solymis ſumere victor.
Virgo pudicas laniata genas,
Virgo ſolutas lacerata comas
Patriæ ſeſe in puluere verſat.
Tabida longo lumina fletu
Acies ſenſim tenuata fugit.
Intima torquet viſcera luctus,
Felleum amaras iecur in lacrymas
Abit effuſum, terramq; rigat,
Dum tot in vnam congeſta diem
Mala ploramus: cum depoſiti
Solymæ propter compita paſſim
Pueri dulces linquunt animas;
Preſſoque infans vbere fruſtra

Moritur primo in limine vitæ:
At quibus ætas grandior os iam
Vocemque dedit; Heu vbi panis!
Heu vbi, mater optima, vinum eſt!
Miſeri clamant; voceque in ipſa
Defecta calor membra relinquit.
At ſi qua pio natum exanimem
Fouet amplexu, gremio hic matris
Animam reddens colla reclinat.
Quibus aſsimilem tua fata Sion?
Quibus exemplis releuare parem?
Miſeri miſerum hoc ſolamen habent,
Similis ſocios memorare mali.
At nemo tuis cladibus vſquam
Æquanda tulit. Premeris toto vt
Obruta Ponto, nec opem in tantis
Quiſquam ærumnis ferre laborat:
Quis ferre tamen (fac velle) queat?
Somnia vates delira tibi
Cecinit blandus, nimiumque fauens
Scelera obtexit: nemo ſalubres
Gemitus mouit, quibus infenſum
Prouida poſſes flectere numen.
Tibi Niliacis aſtore ab oris
Spondebat opem, tibi Chaldæas

Digitized by Google

Marte ſecundo pellere turmas;
Sed ſpe miſeram luſit inani.
Nunc qui Solymæ collapſa videt
Tecta viator, manibus plauſum
Geminis tollit, motanſq; caput,
Illane Solyma eſt nobilis, inquit,
Tot populorum regia nutrix?
Illane ocellus, mundique decus?
Inhiant patulis rictibus hoſtes,
Acuunt preſsis dentibus iras,
Stridentque feri; ſibila vibrant
Anguis ad inſtar. Celeres aiunt
Currite ſocii: rapite incenſas
Auidi Solymas, vertite ab imo.
Quantum Iſacidûm eſt, Medûm agminibus
Quantula præda eſt? En illa dies
Vltima Hebræis, feſta Aſsyriis
Tandem illuxit. Bene habet: votis
Lucem adſpicimus mille petitam,
Per tam longi tædia belli.
Quæcunque DEVS tibi fata Sion
Sanxerat olim, quæ præſaga
Fuerant vates mente locuti
Nimis heu! veris rebus adimplet.
Neſcius vlli parcere, ſæuit

Durus in omnes; gaudere tuis
Dedit immitem cladibus hoſtem
Celſumq; tua ſtare ruina.
Taciti ciues patriæ è buſto
Timidis cœlum queſtubus implent.
Et tu miſeræ nata Sionis
Funde perennes oculis riuos;
Non nocte tibi, non luce tibi
Requiem indulge: madeant geminæ
Vſque aſsiduo pupulæ ab imbri.
Nec te pigeat nocte ſilenti
Vigilum quoties nocturna dabit
Buccina ſignum, duro corpus
Tollere ſtrato, ſeraſque DEO
Dicere laudes: niuis in morem
Vere ſolutæ Domino coram
Cor funde pium; tolle pudicas
Cum voce manus, & ſparſa viis
Iuuenum memora corpora totis;
Pietate DEVS tangitur iſta.
Adſpice cœlo Pater Abramidum,
Aſpice quam tot cædibus vrbem
Viduam linquas. Ergone placet
Quæ membra manu mollia finxit,
Eadem truncet, ſua diſcerpens

 Viſcera

Viſcera mater. Penetrale ſacrum
Proprio Myſtæ ſanguine fædant,
Proprio vates; num forte iubes
Cruor ille tuas imbuat aras?
Puerûm obſcœnæ ſparſa volucres
Corpora tundunt; inhumata ſenum
Membra ſuperſtant: ferro pariter
Iuuenes trunci, & nubilis ætas
Strauere vias. Heu ſæua dies!
Semperque tua nobilis ira.
Funeſta dies! quæ communi
Regnum exitio Regemque tulit;
Dum tu venia flecti indocilis
Sternis ſimilis cuncta furenti.
Vt ſacra Deûm feſta quotannis
Populi circum turba frequentat;
Non ſecus hoſtes coiere mei
Nimium celeres tua iuſſa ſequi.
Cinxere meos aggere ciues,
Nemo vt vigiles fallere tecto
Tramite poſſet; nemo furoris
Immune tui ſeruare caput.
Quæ tot alebam regia mater
Gremio natos læta ſuperbo,
Orba, infelix, qua voce parens

Deinde

Deinde vocabor? Barbarus hoſtis
Ætherque nocens, & dira fames
Vario hauſerunt funere ad vnum
Cara relictæ pignora matris.

ACTVS TERTIVS.

Nabuchodonoſor victoria elatus aduerſus DEVM inſoleſcit, Sedeciæ inſultat, & dira quæque minitatur.

NABVCHODONOSOR. IEREMIAS.

QVem Phœbe noſtro cernis imperio parem
Quacunq; Nereus incoli terras ſinit,
Seu retegis orbem melior, & primis nouus
Occurris Indis; ſpatia ſeu menſus poli
Currus Ibero tingis emeritos freto?
Iam ter rebelles ferre ter domiti ſciunt
Victorem Hebræi; poſuit Ægyptus minas,
Sociaſque vidit ruere & æquari ſolo
Quieta Solymas. Genere mortali altior
Par gradior aſtris; omnis aut vnum adſpicit
Dominum ſubactus orbis; aut vnum timet
Laceſſere hoſtem; fœdus Aſſyrium vltimi
Hominum repoſcunt lege qua victi ſolent.
Cœlum eſt relictum: dignus eſt noſtris labor,
Dignus tropheis. Iuppiter poſthac mihi

Certare ſolus auſit, & niſi abditus
Cœlo lateret, ſi pedem liceat pedi
Conferre, vincam. Memet habuiſſet ducem
Terrigena miles, qui graui Pindum iugo
Impoſuit Oſſæ, tertium ad ſuperos gradum
Struxiſſem Olympo. Quid Deûm turbam moror?
Si ſunt tamen Dî: Iuppiter cœlo imperet
Ventoſq; ſenſus domitet expertes; meum eſt
Regnare viuis: imbribus cælum obtegat,
Tegam ipſe telis; grauior at nubes cadet
Quam concitaro: fulmen incertum vibret
Non deligenti ſaxa diffringens manu,
Timidoſq; inani territet populos ſono;
Non hæc triſulcum dextra, ſed telum vibrat
Quo deſtinatum certius figit caput.
Ad te quis animi deuium exagitat furor
Recutite Iuda, numen vt toties meum
Demens laceſſas? moueram regno duos
Reges paterno, tertium indignum ætheris
Vitalis hauſtu, marte bis fractum meo,
Solio locaram, rurſus intumuit ferox
Reſideſq; in arma compulit populos; luat,
Luat ſceleſtus; ſentiat quidquid graue
Iratus audet victor, aut victus timet.
Quærit rebellem quiſquis ingratum male
Sceptro

Sceptro reponit. Nempe ſi inuiſum genus
Natos, parentes vltor extinxem prius,
Non deinde toties aliud ex alio ferant
Bellum nepotes: perfidos naſci puto,
Vt nemo doceat; nulla tam fixa inditur
Natura ſoboli; nulla tam certò obuenit
A parte rebelli liberis hæreditas.
Bene eſt: tenetur tota cum catulis fera;
Nullum relinquam ſtirpis infandæ ſuper.
Huc pertrahantur. At quis è contra gradum
Taciturnus infert veſtis ignotæ ſenex?
HIER. Rex magne vatem ſponte captiuum adſpicis,
Cui dira Solymæ excidia, cui totam dedit
Seriem malorum noſſe regnorum arbiter.
Ni mens fuiſſet læua, fatorum minas
Pridem imminentum potuit admonitu meo
Vitare Iudas: potuit; at tumidi Duces
Inauſpicatâ tela ſumpſerunt manu.
Traxere bellum, cuius Aſſyrium quoque
Miſereret hoſtem, pluſque pœnarum tibi
Volens pependit Solyma, quam poſsis ferus
Exigere victor. Pace ſed dici hoc tua
Liceat, ſuorum ſcelere, non veſtro Sion
Exciſa ferro eſt; alibi regnorum decus
Huc ferat & illuc aura fortunæ leuis;

Noſtri

Noſtri ille Rector cuius æterno omnia
Nutu feruntur, imperi ad clauum ſedet,
Rerumque taxat moribus noſtris modum.
Te quem ſecundo bella ſucceſſu efferunt
Animos feroces premere, moderari impetum
Memoremq; ſortis eſſe communis decet.
Suis ruinis Solyma quem tumidum facit,
Tumidum domaret melius; hoc Babylon loco eſt
Vnde illa cecidit: quiq; momento obrui
Imperia noſtri victor, ipſe mox tuo
Docere id ipſum victus exemplo potes.
Nec mille forſan Ducibus, aut annis moram
Facies duobus; fata quam paucis DEVS
Tam lenta dixit! vna nonnunquam dies
Funere triumphos mutat, & famulo Ducem:
Hæc tu momento; quoque fortuna altius
Te læta tollit, leuius afflictos preme;
Deum fauentem metue, nec tutum puta
Efferre cuiquam contumax cœlo caput.
NAB. Sua cuique dextra eſt, quod DEVM populi vocat.
IER. At illud vnde eſt quod tuam dextram vocas?
NAB. Mene ergo terræ filium, aut fungum putas?
Non ſunt parentes? IER. at ſuæ parentibus
Dextræ fuerunt; vnde? NAB. Quem captas ſenex,
Regem, an Sophiſtam? IER. Neminem eſt animus meis
Captare

Captare verbis; nec tamen noſtrum arbitror
Palpare Reges. Rex es; at te hominem decet
Meminiſſe eundem. purpuram, & regni notas
Natura neſcit, quæ ſinu nudos dedit,
Nudoſque recipit. NAB Iure naſcendi pares
Fortuna poſt diſcreuit. IER. An ſorte hæc regi,
Nutune potius mentis æternæ putas?
NAB. Fortuna magnum eſt numen, aut nullum reor.
IER. Fortuna nullum eſt numen, aut cæcum puta.
Non deligenti dona ſi ſpargit manu,
Cur colitur aris, nulla quæ merita adſpicit?
Fruſtra es colendo, demereri cum nequis.
Sin merita prudens penſat, & votis fauet,
Fortuna non eſt. NAB. fata, fortunam voca, aut
Quodcunq; tandem voluit humanas vices;
Niſi ille potius quem ſibi quiuis manu
Sancire poterit, ordo fatorum manet.
IER. Æquumne fuerit ſummus vt rerum parens
Quæ cuncta ſapiens condidit, caſu ſinat
Neglecta ferri; vt quidlibet temere audeat
Libido inulta? num tuo morem hunc velis
Regno obtinere, regis vt nullo metu
Legumque nullo, quiſq; quod lubitum, eſt nefas
Deſignet vltro? NAB. Quid ſi & hoc mundi decus
Temere coiſſe nobiles cenſent Magi?

Cur ſorte nequeat, ſorte quod natum eſt, regi?
IER. Sublime flammas mille qui appenſas videt,
Stabilique cœlos rite voluentes vice
Lunæ labores; ſolis eximium iubar
Nunc alta ſcandens ſpatia radiati ætheris,
Nunc capita gyro noſtra propiori legens,
Libranſque toti lance bis iuſta diem
Noctemque mundo; cernere hæc inquam poteſt
Oſtenta rerum, credit & cœcum chaos,
Magis ipſe cœcus, cuncta dum miſcet ſinu
Forte omnia extudiſſe? pars mundi quota eſt
Veſtra illa Babylon, quam tot artificum manus
Vix condiderunt? nemo quæ certa vndique
Ratione conſtant, eſſe fortunæ putat.
NAB. At ille Olympi, ſi quis eſt rector, polum
Habet, habeatque; dum tamen terras ſinat
Nobis regendas: ſorte diuiſum mihi
Non inuidenda cum Ioue imperium feram.
IER. Mundi ille rector, qui tibi ſuperbas dedit
Frænare gentes, hoc tributum Regibus
Imperat, honorem, & numinis læſi metum.
Reges timendi gregibus imperitant ſuis
Maior minores territat Reges DEVS.
Tute ipſe noſtrum carcere & vinclis premis,
Sibi perduelles non domet Reges DEVS?

NAB. Nequit rebellis eſſe qui nulli fidem
Obſtrinxit. IER. at qui condidit, cunctos ſibi
Obſtrinxit idem: Lege non alia ſumus.
Quis cum parente pactus in manum venit
Dicto audientem filium, & frugi fore?
Dei, & parentum naſcimur: non vendicat
Mancipio abactum filium vt prædam pater.
NAB. Atenim parentum nota maieſtas palam;
Et nota Regum, facere ſi iuſſa abnuis,
Vindex poteſtas. quod coli numen iubes,
Si nemo nouit, ſi ſceleſtis integrum
Addit, & vtroſuis fulminum afflatu petit?
IER. Documentum in ingens Regibus Hebræi ſumus,
Quam certa ſuperi damna neglecti ferant:
Nec tibi ſuperbo cuncta ſi ad votum fluunt,
Sic fuerit olim; vindicem agnoſces DEVM.
Sæpe ille ſeram, ſed grauem pœnam exigit.
NAB. Longinqua narras; tempore accepto interim
Vtamur. IER. Ecquod tempus acceptum vocas,
Cum polliceri craſtinum nemo audeat?
NAB. Cane iſta Hebrçis: numina, & vates mihi
Timent minari: ſi meis quiſquam audeat
Obſtare votis, obruam Myſtas ſuis
Deoſque templis. IER. Obrui putris queunt
Ludibria trunci, ſtulta quæ Perſis colit:

 At ille

At ille noſter qui tenet cœlum DEVS
Nuſquam tenetur clauſus, & nuſquam deeſt;
Mortaliumque fata, regnorum vices
Non fortuita cœcus ex vrna mouet;
Sed mente longe prouida rerum modum
Metaſque ponit. NAB. regna, regnorum ſtatus,
Martem ſecundum, vota in hac poſui manu.
Precario regnatur vbi capiti imminet
Maior poteſtas. IER. Qui DEO ſubdi abnuit,
Regnare longum non poteſt. NAB. Poſſum, abnuo:
Teſtorque nullos eſſe qua regno Deos.
Abſcede vates: trahitur en vinctus mihi
Rex perduellis.

NABVCHODONOZOR. SEDECIAS. FILII SEDECIÆ.

Tene ego infandum caput
Aſpicio; ſed quo perfidum cultu decet?
Hac ſpe paterna ſceptra moderari manu
Dederam immerenti, bella vt ingratus mihi
Hoſtis reponas? SED. fateor; ingratum tenes,
Sontem, rebellem: dira ſupplicia ingere,
Ferrumque & ignes; mille per mortes neca,
Nil deprecabor meritus; at talem quoque
Aliquid rogare liberûm infelix manus
Cogit parentem; parce puerorum indoli,

Et quos tenellæ primus ætatis decor
Subducit iræ, victor indignos puta
Quorum cruentes ſanguine vltricem manum.
Non illud oro, priſtinæ vt ſortis decus
Nomenque teneat, liberis hanc ſpem meis
Perfidus ademi; patere, quod captis ſat eſt,
Seruire miſeros, nobili & vinctos iugum
Accipere collo: Regibus nemo hoc neget.
Sic tibi ſuperſtes viuat illa ſpes domus,
Aliuſque ſolo nomine Euilmerodach
Virtute reddat, reddat & vultu Patrem,
Partiſque populos addat imperiis nouos;
Si quos relinques. NAB. Arma qui nuper ferox
Solymis rotabat, verba quàm blandus iacit!
En tibi trahuntur liberi; amplexu, oſculis
Laſſare; ſic te decuit agnoſci patrem.
FIL. Pater heu! Pater mi! SED. Filii heu digni Patre
Feliciore! quid tenellis compedes
Tentare rigidas manibus incaſſum iuuat?
Heu vana pietas! FIL. Heu Pater! miſer heu Pater!
SED. Ite ite nati, Principis pectus feri
Mollite lacrymis, veſtra ſollicitum ſalus
Habet parentem, nil meas pœnas moror.
FIL. Miſerere Princeps, vinculis Patrem exime.
NAB. Procul amoueto, lictor, inuiſum genus.

Pereant

Pereant ſceleſti. SED. Sceleris auctorem tenes
Reum, fatentem: parce turbæ innoxiæ,
Niſi ſi in parentem crimini pietas datur.
NAB. Iam ſunt nocentes, perfidi, ſi ſunt tui:
Tollantur hoſtes. SED. hoc capit nomen puer?
NAB. At capiet olim Solyma cum generis memor
Recidiua ponet: pertinax amor hic patris
Conſulere natis ante Chaldęos ſuis,
Penituſque belli tollere ſementem admonet.
SED. Ceſſat Leonis hoſte proſtrato furor;
Lacerat cadauer ſi qua de vulgo fera eſt.
NAB. Proſtratus hoſtis ſæpe vires integrat.
SED. Non ſic iacemus Iſacidæ vt cuiquam timor
Poſsimus eſſe. NAB. Surgere, qui viuit, poteſt.
SED. Victorem in omne lenitas vulgus decet;
Quid regem in ipſum? NAB. nempe qui rex non foret
Niſi hoc dediſſem. SED. Regibus fueram ſatus;
Hoc non dediſti. NAB. fateor; hoc habeas tuum,
Quod perfidorum perfidus Regum es nepos:
Cauere noſtrum eſt ne qua damnatum genus
Soboles propaget, ſemper vt minoribus
Perfidia placeat maior, & inauſa audeat.
SED. Quoniam rebelles (velle fac) rurſus queant
Tentare populos? Quantulum Iſacidum fames
Peſtiſque reliquum fecerant, flammæ & furor

Inimicus

Digitized by Google

Inimicus hauſit; nulla tam grandis ſenem
Ætas redemit; fœminam nullus pudor
Niſi forma placuit; vix ſatis leti capax
Per vulnus infans matris occubuit ſuæ
Naſcendo moriens. Sed quod indignum hactenus
Poſsit videri, pugna nocturnis tegit
Commiſſa tenebris, fecit hoc tincti ſemel
Ferri libido, fecit incenſus dolor.
Non facile frænos ira, non mauors capit.
Quodcunque tandem eſt militum fuerit ſcelus;
Adhuc cruentum nulla te abſentem poteſt
Feciſſe cædes. Nunc vbi armorum impius
Reſedit ardor, tollere puellos potes,
Miles quibus pepercit, & miles furens?
NAB. Hoc eſt quod alta luce victorem pudet,
Quod adhuc inulto nulla vindicta obtigit.
Atrox, cruentum ſi quid admiſſum hactenus,
Id noſter animo miles indulſit ſuo;
Mihi nil litatum eſt: nunc meum tempus vocat
Furere furorem Lictor, hæc monſtra abdito
Specu reconde, pauca dum mecum exigo,
Pœnamque Hebrææ quæro perfidiæ parem.
Impune vt abeant nec mihi meritas luant
Pœnas Apellæ? nulla tam indecorem dies
Arguerit vnquam, tamque non memorem mei.

Bene

Bene eſt: petebat liberis parci ſuis;
Pater hic tenetur; qua dolet, ferrum exigam.
Parentis oculos morte funeſtet ſua
Inuiſa ſoboles. Numerus anguſtus meo
Tres ſunt furori, fateor; at quotquot poteſt
Mortes timere videat; & geminis ſtatim
Luminibus orbus imprimat viſum nefas,
Animoque deinceps ſemper infelix ſuos
Luctus reuoluat. Hic placet pœnæ modus.
Sibi ſuperſtes funus extendat ſuum,
Careatque luce viuus, & quidquid poteſt
Auferre cuiquam parca fatalem colo
Fuſum recidens, vita viuenti auferat
Miſera, per omnes tracta pœnarum modos.
I ferrum & ignes, lictor, i mortes para.
Me regiæ intus iam dapes dudum vocant.

CHORVS TERTIVS.

FILII PROPHETARVM.

CRederet quiſquam? Superis honores
Inuidet vecors hominum libido:
Suppares Diuis pudet ire Reges.
Altera exſurgit Babylone moles,

Iamque

Iamque vicinis minitatur aſtris
Et noui cœlum quatient Gigantes.
Ille vaſtator Solymæ, cruore
Ebrius noſtro Nabuchodonoſor
Paſcitur thuris nebula, Deoſque
Pinguis omenti procul à vapore
Æmulus arcet.
Parce terrarum Superûmque rector,
Parce, ſi culpam ſatis hanc luerunt,
Parce ſi nondum ſatis eluerunt,
Aliger primi ſceleris repertor,
Dum tuis certat titulis ſuperbus;
Quique, quos vnquam genuit nepotes,
Ante damnauit male cautus Adam.
Ilicet diæ nitor ille lucis,
Cādicans cœlo rutilus nouello;
Sede ab excelſa ruit, vltimiſque
Squallet inferni tenebris barathri.
Iſte fatalem violare morſu
Auſus autumnum, vetitoſque doctæ
Arboris fœtus, miſer eſſe primus,
Pluſque quam vellet, didicit malorum.
Noxa non vni ſtetit vna magno;
Poſteris dentes hodieque ab illo
Dentiunt morſu, metuuntque tangi.

Digitized by Google

Creduli quondam vitio mariti
Fœminæ ad fraudes patuiſſe narrant
Pyxidem ærumnis grauidam, maliſque:
Inde morborum incubuiſſe terris
Agmen, & totum tenuiſſe mundum.
Hæc fide vates memorent Pelaſga
Et coli ad lumen celebrent aniles.
Eua Pandoram facit innocentem,
Et capi blandæ facilis maritæ
Vxorius Adam.
Tempore ex illo miſeranda proles
Naſcimur matrum prope parricidæ;
Voce teſtati gemituque primo
Omen infauſtum genitalis horæ.
Terror Alcides Nemeæ ferarum
Si fuit quiſquam; fuit ille quantus
Quilibet noſtrûm; modo natus infans
Quæſiit lucem, & gemuit reperta
Luce miſellus.
Scilicet cunas puer inter arctas
Guttur eliſit tumidum colubris:
Maximum credo facinus patrauit,
Et ſuo dignum Ioue, noctibuſque
Nequiter iunctis, bene cum papillas
Vberum preſsis tenuit labellis.

Digitized by Google

Nec ſuperborum potiora noſtris
Iura natales habuere Regum:
Sint licet feſti populo, fuere
Flebiles nato, miſerҫque matri.
Qui modo aurata radias corona
Sqallidus gemmis, populiſque circum
Sceptra moliris metuenda centum:
Qui pedum irato quoties ſub ictu
Succutis terras, tremulumque mundum,
Ferreos armas ſonitu maniplos:
Qui datos cœlo temerare rerum
Terminos audax, ſubicis carinis
Montium ſaltus, equitique tutum
Per freta inſternis tabulata pontem:
Pone quos circumdedit apparatus
Sortis alternans fauor inquietæ,
Et tuis pollens opibus ſuperbi;
Qualis à partu tenerum rubebas;
Faſcia qualis puer obuolutus
Cura pendebas gerulæque pondus;
Qualis ignotas vagus inter vmbras
Sutilis cymbæ referes Magiſtro
Ordine naulum.
Tutius Princeps animi modeſtus
Subdit æterno ſua ſceptra ſceptro.

Digitized by Google

Numinis caſtas veneratus aras.
Hinc caput rerum pius auſpicatur,
Gratus huc lętos iterum refundit
Exitus; ſeu cum domito triumphans
Hoſte, feſtiuas vehitur per vrbes.
Seu toga clarus ſtudiis beatæ
Pacis indulget, fruiturque parto
Ciuium tutus animis ſuorum.
Impotens regno, ſuperûmque temtor
Quem iuuat toti populo timeri,
Horreat cunctis metuendus omnes.
Excubent quamuis vigilum cateruæ
Hęreant denſæ lateri cohortes;
Nulla ſecuros vehet hora ſoles,
Nulla tranquillos feret hora ſomnos.
Qui tot incedit comitatus armis,
Vix fide incedit comitatus vna.
Sępe qui regum genua aduolutus
Dextera prenſat, diadema fuluum
Reſpicit limis; inhiatque ſceptro
Qui manum blandis terit vſque labris.
Immemor ſortis nimis illæ noſtræ eſt;
Qui tot incertis homines rotari
Caſibus cernit, renuitque demens
Cedere cœlo.

At cuius

At cuius ictu proximæ ſtridunt fores?
Quis ille vultum mœſtus & fletu grauis,
Atro verendum cinere conſperſus caput,
Nimiumque noſtri ſimilis? impexum manu
Mentum reuellit, ſquallidam ſpargit comam;
Diuerſa iactat brachia, adductis ſonat
Pectus lacertis, veſtium abrumpit ſinus,
Hoc more noſtro: pectus appreſſum pilis
Intus cruentis horret. Hebręus palam eſt
Quicunque miſer eſt. Tantulum huc ſecedite,
Propiuſq; mœſti verba captemus ſenis.

ACTVS QVARTVS.

Cædes filiorum Sedeciæ, & Sedeciæ ipſius excæcatio.

IEREMIAS. CHORVS.

SVpreme rector cuncta qui nutu moues,
Eritne tandem grauibus ærumnis modus?
Eritne per te? Solyma Dauidis labor
Totque inde Regum, puluis & tumulus iacent;
Nos præda trahimur, biſque diſperſis noua
Exilia mandas: ſpatia ſed terræ negant,
Non vnus hoſtis ſpolia de nobis tulit,
Non vna Medus; trita Babylonem via eſt,
Et trita Memphim, ſola Iudæis negat

Digitized by Google

Iudæa ſedes, cætera exſulibus patent,
Nullumque Hebræo vilius venit caput.
Meruimus iſta fateor, & ſi quid poteſt
His eſſe grauius; fecimus cœlum nocens
Diri nepotes: melior at Patrum tibi
Memoria ſubeat, Abrahæ imperiis fides
Probata duris, caſtus Iſâci timor,
Et tot Iacobi pectus inuictum malis.
Pietate auita patere natorum ſcelus
Obliterari. Stirpe ſi exſcindi vltima
Placet Iſraelem, quis tuis meritos dabit
Aris honores? quis tuas laudes canet?
Ammoniuſne perfidus, noſtris ferox
Medus ruinis? fuerit incaſſum via
Medium per æquor, aggeris ſtructi modo
Vbi mare gemina fronte marmoreum ſtetit?
CHO. Qui ſic repente fixus obtutu ſilet
Senex in vno? totus horreſcit comis,
Animamque pectus vix anhelantem capit.
Haud dubia vatis ſigna iam pleni DEO.
IER. Quid me furore concitas iterum ſacro
Æterne genitor mentis alienum meæ,
Tuæ capacem? Quæ, quibus vates canam?
Quæ fata reſtant? aliquid extremas poteſt
Vltra eſſe flammas, nec ſatis Solymæ iacent?

Digitized by Google

Vtinam occidiſſent totæ, & hoc ſaltem darent
Fata in ſupremis vnicum ærumnis bonum
Nihil timere. Sola metuendum mihi
Facitis tyrannum parua natorum cohors
Capti parentis. Pro ferax ſcelerum dies!
O magne Rector quid noui monſtri obiicis!
CHO. Auerte in hoſtes omen infauſtum, o Deus.
IER. Nihil ominamur, prouidi vt vates ſolent,
Olim futurum: video & interſum malis.
Geruntur intus; tota res luce & palam eſt.
En ille ſuperum temtor, & bello inſolens
Nabuchodonoſor, Regis exuuias mei,
Dauidque ab alto purpuram oſtendat thoro.
Frontem tiaras noſter, & ſacræ comam
Cinxere vittæ: geminus hinc illinc Ducum
Diſcubuit ordo; ſpolia Solymorum micant,
Et hic, & illic: ipſa quæ pictis premunt
Aulæa lectis noſtra diſtinxit manus;
Et quæ ſuperbis fixa regalis domus
Parietibus hęrent, monſtra calcati maris,
Merſoſque currus, bella, Myſtarum tubas
Muris timendas, mille proſtratos Duces,
Et facinus omne gentis Hebrǫæ canunt.
Merum ſacrato pro nefas! auro rubet;
Vile in profano eſt: miles hoc quiuis bibit.

En ecce

En ecce Ductor memorat armorum vices,
Et caſtra paruo tota metatur mero
Victaſque Solymas. Hic Sion nuper ſtetit,
Tuliťque cœlo proximum è terris caput.
Relligio gentis vnica hic templum fuit.
Sæpe hac rebelles, prima dum valli darem
Præſidia circum, cominus pugnam parant,
Audentq; ſignis ſerere collatis manum.
Illic ſepultæ rex per ambages viæ
Iam luce dubia profugus è terra exſtitit.
Sic bella pingit; calice mox toto impiger
Falſiſque Solymis proluit madidum caput.
Io, triumphos, cęteri aſſenſu fremunt,
Gemināt que plauſus. CHOR. Lachrymas ſocii date
Gemituſque contra, plangite infauſtum diem,
Et tota noſtris Reblatha lamentis ſonent,
IER. At at nefandæ ferculum cœnæ dabit
Dignum ſatelles. Agite, ſic menſis quadrent
Primis ſecundæ; ſanguinem hæ ſitiunt dapes.
Vinctus Sedecias trahitur, & totus quidem,
Miſeri parentis liberi ſtipant latus,
Denſātque pauidi. CHO. Magne regnator poli
Miſerere tandem, vultu & afflictum aſpice
Iudam ſereno; parce, per ſi quid tibi
Vnquam parentum dulce noſtrorum fuit.

Ierem.

IER. Vix miſera greſſum cominus pompa intulit,
Veruſque Hebręus ante ſimulatum ſtetit;
Aſsiluit iſte, qualis è Gangetico
Ieiuna luſtro Tygris ad prædam volat.
Ardent minaces ore truculento genæ,
Exundat ira pectus, & largo inſuper
Baccho tumeſcens, igne non vno furit;
Nec multa fatus voce violenta intonat,
Ferrum ſatelles: moxque deuotos neci
Lumine pererrans cęde quem prima immolet
Patris dolori dubitat, & peragi nefas
Iuuat ordinatè. Mactę, conſilium capis
Dignum tyranno: ſubiit extremos Patri
Seruare luctus, ipſa quos ætas minor
Et blanda pietas altius cordi imprimant;
Sedet ille trunco fixus, hoc ritu ſuas
Spectare mortes placuit, & toto frui
Luctu quietum; dirimit hinc illinc breue
Spatium miſellos. impares numerus facit;
At pro duobus dexter aſsiſtit patri
Ætate fratres Ioſias vincens duos:
Lictor puellum quiſque correptum tenens
Ferro, & paratâ pendet in vulnus manu,
Spectatque nutum. Lancinant totidem neces
Iam cor paternum, totque vix vnus capit

Google

Animus timores. Ioſias totum hinc rapit,
Rurſum minores inde ſollicitant duo:
Diuidere patrem vellet affuſum tribus.
Violenta ceu cum maria diſcordes agunt
Feruntque Zephyri, cedit atque inſtat ſibi
Inſtabilis vnda; nauta cui faciat pedem
Incertus auræ, vela in ancipiti tenet.
Iterum efferati regis indomitum prece
Lenire pectus genitor infœlix parat,
Poſitoque natos poplite aduolui iubet.
At ecce Ioſiam ſupplicem fruſtra ſemel
Pudet fuiſſe; decora maiorum puer
Pictoſque vultus cernit, & faciunt ſuo
Animos nepoti. liber ad manes tibi
Genitor præibo; ſed decus ſpreti feram
Mecum tyranni. Dixit, & iugulo necem
Hauſit ſui ſecurus, eductum cruor
Ferrum ſecutus vulnere ingenti fluit,
Donec recepta morte procubuit ſolo
Humique feſſo lumine requirens patrem
Vidit tyrannum: vidit, & moriens quoque
Vultus retorſit. Triſtius letum hæc facit
Pietas parenti: nititur fruſtra ſuis
Pugnax catenis, pectus inſano gemit
Ferri ſub ictu, vincula quod vnum ſinunt.

Hinc

Hinc trepidus infans, territus fratris nece,
Lictoris ipſa veſte contexit caput.
Marmaricus vt cum perculit totas Leo
Cum nemore caulas, audiit fremitum pecus,
Minorque tauro turba congeminat latus.
Carnificis illinc alter obſeruat manum
Strictumq; ferrum, conſcius fratrem ſibi
Vnum anteire. Spectat, & longo impius
Rex ſcelere gaudet, neuedi ſiunctus parum
Primi ſecundus obruat ſenſum dolor,
Diſpenſat iras lentus, & ſpatio necem
Doctus tyrannus quamque diſtinguit ſuo.
Ergo vt paternos tantulum primus furor
Remiſit artus, fecit & luctus noui
Animum capacem, proximum cædi imperat
Adicique fratri. Barbarum quamuis ſonum
Senſit puellus, ſeque ab incauti manu
Rapuit miniſtri, turba currenti fauet.
At ille paruo facile trepidantem gradu
Secutus, enſem penitus in tergo abdidit,
Gemino puellus flumine aſpergit ſolum
Et vtrimque moriens pronus in patrem cadit.
CHO. Pro facinus atrox, dirum, & aſpectu horridũ!
IER. Tepido paternos ſanguine implentem ſinus
Exanimis ipſe genitor amplexu vltimo,

Hinc

Vincliſque circum corpori affuſis premit.

CHO. Miſerande genitor! IER. ſtricta quod nequiit manus,

Frigentis oculos oſculis claudit ſuis,

Et ore preſſo ſpiritum abeuntem legit.

Odere tandem triſte conuiuæ nefas,

Quin ipſe Solymæ clarius victor gemit,

Palamque diro paruulos prædam dolet

Monſtro ſtitiſſe: vellet incolumes fugam

Tenuiſſe, vellet morte defunctum leui

Toto parentem conditum regno tegi.

Solus furori barbarus conſtans ſuo

Terret gementes. hoſtis eſt, cui hoſtium

Ægre eſt recidi penitus inuiſam indolem.

Ignaue lictor tertium hoc monſtrum neca.

Ictum parabat ille, cum paruas manus

Oculoſque contra trepidus obtendit puer;

Vicitque pietas, & nouo monſtro ſtupet

Mucrone ſtricto lictor ad cędem piger,

Nec blandus infans, nec ferum pectus mouet

Lictor patronus; precibus accreſcit furor.

Vt cum medullas hauſit, & corpus ſacer

Depaſtus ardor oſsibus vacuis furit;

Iam medici, & omnis aſperat tactus malum;

Intus reuulſis torridum fibris iecur

Quas biberit vndas, vrit, & gelido amplius,

A latice

Digitized by Google

A latice vires Stygius accendit vapor.
Sic dira rabies, impia, intractabilis
Regis cruenti ſçuit, & pectus ferum
Ardet magis magiſque furiarum impotens.
At tibi necandos lictor imbellis tuos
Si renuis iſtum, liberos, inquit, dabo.
Vix dum coactâ carnifex totam manu
Mortem tenello pectori infigit ſatis,
Facinuſque & ipſum cum facit, damnat nefas.
Aſt vbi cruento tres videt ſparſos ſolo
Cruentus ipſe, nec nouas mortes timet
Iam genitor orbus, pectus oppreſſum diu,
Furiaſque & omnes laxat irarum impetus
Dudum paratos: vincla nequidquam excutit
Arctatque motu, ringitur, frendet, fremit,
Opprobria diris miſcet, & quidquid ferum
Inſanus animo ſuggerit promptum dolor.
Hoſtes laceſsit, fata, nec cœlo impius
Superiſue parcit: mille nunc ignes vocat
In ſe aut tyrannum; nunc remolito chaos
Hiare mundo, ſeque & infandum caput
Vlterius Erebo, Tartari ad finem vltimum
Viuos videntes ruere, nec dubitet prior
Trahere ſequentem. Riſit indignans minas
Amarus hoſtis, luminum & geminas faces

manus, latice

Capite

Digitized by Google

Capite reuelli voce violenta imperat.
Vltro miniſtros noſter irritat probris:
Adeſte barbari; adeſte (ſi conuitio
Emenda mors eſt) belluæ, atque his addite
Funeribus vnum. facitis? & puerûm neces
Audetis vltra? adeſte, & inuiſum diem
Eruite, parte moriar hac ſaltem mei
Quæ tot ſuorum funere impleuit patrem.
Vnum oculi, & illud eſſe poſtremum volo:
Torui tyrannum aſpicite, & obliquos mali
Hirquos rotate; barbari vultus notas
Odiumque menti figite æternum meæ.
Nec plura fatus præbuit firmum caput
Ad vtrumque vulnus; lictor hinc illinc premens
Vnguem ſub ipſos orbium infodit ſpecus,
Oculoſque ab ima funditus ſede extudit.
Tum quoque feroces. Perſtat indomitus furor:
Vacuiq; vultus igne truculento micant.
Vinclis ſolutus, vellit hærentes genis
Fibras, & altâ luce veſtigans diem
Gaudet tenebris: ſanguine impleuit manum
Taboque late regias ſpargens dapes
Ipſum & tyrannum, Quod tibi ſi qua id tamen
Iuſtitia cœlo curat, his dignum DEVS
Factis reponat: cœcus hanc vnam velim

Aſpicere

Digitized by Google

Aſpicere lucem. CHO. ſiluit, & ſenſim ſibi
Vates relictus excutit membris DEVM.
O dura nimium fata! cui monſtro, o Pater,
Exterminandos placuit Iſacidas dari!
IER. Miſella turba quid tuas clades grauas?
Anteire lachrymis funera, atque vno malo
Bis eſſe miſerum, me iubet ſolum DEVS.
Quid ante tempus fata luctumque occupas?
Non ſunt tamen futura, quæ coram geri
Loquebar abſens; facta nunc, facta vltio eſt:
Ite, ite celeres, quotquot infauſtæ Sion
Natæ ſuperſunt, facite mox tota excitæ
At vrbe coeant, regii vt ſtirpem thori
Donent ſepulchro, qua iacent, ſparſos legant
Parentis oculos; marmore vt clauſum pari
Quod licuit vnum, filii hoc habeant patris.
Abiere: quæ nunc prima, quæ demum miſer
Poſtrema plangam! fumat, & lapſæ vetus
Querela Solymæ eſt: polluit templi intimos
Hoſtis receſſus; ordo Pontificum ſacer,
Rex ipſe, regum prole cum totâ perit,
Captiua turba eſt. Regis elati minis
Par ſit poteſtas, cardines mundi vltimos
Bello fatiget, nec ſuo perſtet loco
Immune, cælum. Magne regnator Deûm

Tam

Capite reuelli voce violenta imperat.
Vltro miniſtros noſter irritat probris:
Adeſte barbari; adeſte (ſi conuitio
Emenda mors eſt) belluæ, atque his addite
Funeribus vnum. facitis? & puerûm neces
Audetis vltra? adeſte, & inuiſum diem
Eruite, parte moriar hac ſaltem mei
Quæ tot ſuorum funere impleuit patrem.
Vnum oculi, & illud eſſe poſtremum volo:
Torui tyrannum aſpicite, & obliquos mali
Hirquos rotate; barbari vultus notas
Odiumque menti figite æternum meæ.
Nec plura fatus præbuit firmum caput
Ad vtrumque vulnus; lictor hinc illinc premens
Vnguem ſub ipſos orbium infodit ſpecus,
Oculoſque ab ima funditus ſede extudit
Tum quoque feroces. Perſtat indomitus furor:
Vacuiq; vultus igne truculento micant.
Vinclis ſolutus, vellit hærentes genis
Fibras, & altâ luce veſtigans diem
Gaudet tenebris: ſanguine impleuit manum
Taboque late regias ſpargens dapes
Ipſum & tyrannum, Quod tibi ſi qua id tamen
Iuſtitia cœlo curat, his dignum DEVS
Factis reponat: cœcus hanc vnam velim

Aſpicere

Aſpicere lucem. CHO. ſiluit, & ſenſim ſibi
Vates relictus excutit membris DEVM.
O dura nimium fata! cui monſtro, o Pater,
Exterminandos placuit Iſacidas dari!
IER. Miſella turba quid tuas clades grauas?
Anteire lachrymis funera, atque vno malo
Bis eſſe miſerum, me iubet ſolum DEVS.
Quid ante tempus fata luctumque occupas?
Non ſunt tamen futura, quæ coram geri
Loquebar abſens; facta nunc, facta vltio eſt.
Ite, ite celeres, quotquot infauſtæ Sion
Natæ ſuperſunt, facite mox tota excitæ
At vrbe coeant, regii vt ſtirpem thori
Donent ſepulchro, qua iacent, ſparſos legant
Parentis oculos; marmore vt clauſum pari
Quod licuit vnum, filii hoc habeant patris.
Abiere: quæ nunc prima, quæ demum miſer
Poſtrema plangam! fumat, & lapſæ vetus
Querela Solymæ eſt: polluit templi intimos
Hoſtis receſſus; ordo Pontificum ſacer,
Rex ipſe, regum prole cum totâ perit,
Captiua turba eſt. Regis elati minis
Par ſit poteſtas, cardines mundi vltimos
Bello fatiget, nec ſuo perſtet loco
Immune, cælum. Magne regnator Deûm

Tam lentus audis ſcelera! tam lentus vides
Reges ſuperbos! cæteri an quiduis patrant
Impune, nullo numinis læſi metu;
Solique Iudæ dextera triſulcum gerit
Vibratque telum? Comprime ah! vocem dolor,
Et ore dignos impio queſtus doma.
Ante, ante placidi mille violatum eſt probris
Nomen parentis, fœderi illuſum ſacro,
Truncis litatum, iuris infractus vigor,
Fas omne pulſum. Iuſtus Iſrael DEVS,
Cum plectit, & cum parcit, ex æquo bonus:
Maiore ſcelera noſtra taxauit modo;
At ſcelera nullum noſtra ſeruarant modum.
Nec te, ſuperbo capite quæ terres Deos,
Inſana Babylon, mitius fatum manet.
Diuina ſi quid cœlitus veri canunt
Reſponſa vatum, ſi quid ad modulos lyræ
Auctor futuri certus, atque idem inclytus
Ieſſæus armis. Muta pendebunt tuis
Nablia ſalictis, quando victoris ſoli
Fluenta propter paſcet Aſsyrium gregem
Captiuus hoſpes; forſan & nuper ſuum
Pecus ipſe ducet. Patrium fruſtra melos
Cantare iuſſus, quale, dum Sion ſtetit,
Solymis ſonabat, occinet feſta tibi

Pro voce

Digitized by Google

Pro voce gemitum? Siccine heu! ſacra expero?
Prodamus hoſti? deerat hoc vnum malis
Cantare miſeros. ante dediſcat ſuas
Mea dextra chordas, ante lingua torrido
Hærens palato vocis officium neget;
Obliuioſâ quam mihi mente excidant
Solymæ penates, inclytum & templi decus;
Quam mihi madentes vlla lux tergat genas,
Niſi quæ Sionis mœnia & templi obrutas
Reſtituet aras. Tu tamen cœlo arbiter
Qui cuncta cernis, reddere proteruæ vicem
Memento Idumæ, voce quæ nuper meos
Stimulabat hoſtes: Vertite ex imo omnia;
Eruite vel quod terra deſſum tegit.
Nec tibi, Meretrix magna, quæ faſtus meos
Faſtu premis maiore, vindex de ſuper
Dormit ſeuerus. Aderit, o! adſit dies,
Victorque felix, paria qui noſtris tibi
Remetiatur præmia, & pueros ſinu
Raptos parentum frangat ad ſaxum impius,
Matremque nato ſpargat exanimem ſuo.

CHORVS QVARTVS.

FILIÆ SION.

I Si pectus

SI pectus gemitu, brachia planctibus,
Si riuis oculi ſufficient nouis;
Extremam ſociæ dicite nęniam,
Dum funus patriæ condimus vltimum.
Huc mœſtæ facies ſqualor, & orbitas,
Funeſti huc gemitus, huc iterum dolor
Poſtremumque veni. Non ſolitis placet
Cor figi ſtimulis; ſubde animo faces
Quas nec continuis pupula fletibus,
Nec lapſu minuat temporis orbita.
En nudata tibi pectora ſoluimus
Et crinem patriæ puluere ſordidum.
En quæ multiplici funere liuidas
Sulcauere manus vulnera per genas,
Irritata nouo ſanguine perpluunt.
Ploratus oculi quod datis, eſt leue.
Nil flendum ſolitis perpetimur modis:
Salſas vulneribus vergite lachrymas,
Et mixtim geminum per laceros mihi
Vultus flumen eat. Siſtite lugubrem
Hic pompam, comites, caraque pignora.
Molliri tepidis vulnera fletibus,
Componique decet paruula, dum calent,
Doctâ membra manu, ſindone cum deeſt
Qua regum tumulo corpora contegas

Infelix pietas: pondus inutile
Peplum barbarico ſtamine diditum
Et fluxam cydari detrahe carbaſum.
Cur tanto miſeræ comimur ambitu?
Nimis heu! clari generis ſoboles,
Heu certa nimis! accipe Princeps
Quæ prima tibi lamenta damus,
Quæ prima ferunt verbera planctus:
Accipe Ioſia, qui ætate duos
Anteis fratres, qui morte duos:
Te ſuprema voce ciemus
Solymis ſero nate tuendis,
Cito formoſæ nate parenti.
Miſera heu mater! nimis in luctus
Fœcunda tuos, quæ te regio
Quis victor habet? Miſera heu mater!
Seu tua nondum funera ſentis,
Seu nota gemis: quis ſollicitæ
Animum poſsit fallere matris?
Captiua parens, orba, infelix,
Vidua viui coniugis vxor,
Quos hic gemitus quæ verba dares,
Si tantus habet ſua verba dolor?
Vos, o comitum turba dolentum
Ite ad planctus, explete vices

Dum mater abeſt; ite, ſed illis
Quibus ipſa parens viribus ite.
Innuba quantum potis es virgo,
Animo totam concipe matrem.
Innuba quantum ſatis es virgo,
Paribus matrem redde querelis.
Occidis eheu! occidis eheu!
Tantum ad luctus oſtenſe tuis
Puer infelix, quem ſpectabant
Sceptra ſecundum, mors ſpectabat
Impia primum. Tibi Dauidis
Fortia populi geſta vouebant,
Salomonis opes, Ioſiæ caſtos
Superûm cultus, dignos ſolio,
Dignos proaui nomine mores.
Superi vanas viſcere preces
Zephyrique leues vota tulerunt.
Occidis eheu! occidis eheu
Puer infelix! tecumque omnes
Spes ſub gelido marmore claudis.
Ades o noſtri gaudia nuper
Splendorque chori, virgo puellæ:
Huc caſtus ades, nec turpe ſinus
Tibi virgineos tetigiſſe puta.
Ades, & lachrymis implere meis,

Dum

Dum vulnus hians, ſaniemque premo.
Heu vulnus atrox: quo vita tibi,
Quo noſtra omnis gloria fluxit.
Altum heu vulnus, nimiumq́ue patens!
Oblitus eras in quem fureres
Dire ſatelles, pueri quando
Impete tanto ruis in ingulum.
Formoſe puer, patere intonſus
Per colla fluens lactea crinis,
Non doctus acu, ſed lege ſua
Notos ſeſe criſpet in orbes.
Ora parentum confuſa notis,
Lumina blandæ matris amores,
Lumina celſæ frontis honorem,
Claude æternis claude tenebris.
Niueum roſeis iunge labellis
Propius dentem, ſtrictius æquo
Ora tetendit vltimus ardor.
Tende ſub imum brachia pectus,
Sceptroque habiles belloque manus
Ad funebrem flecte decuſsim.
Sic compoſitum quodcunq; tui eſt
Ioſia ignoto redde ſepulchro;
Patrium Aſsyrius diripit hoſtis.
Sic ſic compoſitum condite Ioſiæ

Quod mortale fuit: non violabilis
Pars noſtri melior, vulneraque & necem
Triſteſque inferias ſpiritus effugit,
Nequidquam ſolito carmine præficæ
Aſtantur poſitum corpus, & impio
Decertant animum iungere funeri.
Manes innocuos inter, & Abrahæ
Exceptus patrio eſt paruulus in ſinu,
Securuſque feri Nabuchodonoſor
Æuum lætus agit.
Nec turpi Ioſias occubuit nece;
Quem non Rex animi terruit impotens,
Elati tumidus nube ſupercili,
Non pendente minax vulnere carnifex.
Alio luctus vertite veſtros,
Alio planctus; ſua iuſta tulit
Lachrymaſque puer, de tribus vnus,
Qualis cupido ſectus ab vngui
Flos veris honor (quem virgineæ
Carpſere manus, dum quæq; ſibi
Sertum arguto pollice nectunt)
Cui ſua nondum forma receſsit;
Cui ſua ſenſim forma recedit;
Nec enim tellus iam mater alit:
Talis veſtros pueri vultus

Digitized by Google

Nunc candor habet, cedenſque genis
Decor extremus quiddam ſolito
Plus more micat; ceu ſupremo
Natura parens munere funus
Dignata, nouos afflet honores.
Scilicet iſtæ timor armato
Meruere manus eſſe tyranno.
Vix bene balba voce parentum
Pappare infans nomina doctus,
Scilicet olim bella moueret,
Patriæ quærens vbi forte locus;
Sortiſque memor quam noſſe nequit.
Si tamen æquum tollere cenſes
Quidquid poſsit metui quondam.
Et idem iuſtum, tutumque putas;
Euilmerodach, reliquamque tuæ
Spem tolle domus; hac lege licet,
Metui poſſunt. nempe Aſsyrius
Rex Sennacherib (dignus ab illo es
Tertius heres) iugulum natis
Dedit incautus; quaſque colebat
Cernuus aras, victima maior
Sanguine ſparſit.
Parcite longis turba querelis:
Fugit ardenti leuis hora rota,

Nec

Nec niſi furtim licet eſſe piis.
Conferte ſuos Ioſiæ fratres,
Donaque tumulo mittite raptim,
Qualia deceat mittere captas;
Non quæ Solymis ſtantibus olim
Traheret pompæ regius ordo.
Parui o manes, puri o manes,
Vmbræque nihil lucis egentes,
Læti ad plures ite Iſacidas;
Ite, & proauos viſite reges.
Nihil ad funus conferre pius
Genitor potuit carius iſtis:
Oculi noſtræ ſydera gentis,
Geminis pulſi ſedibus orbes,
Quorum ad nutus Proceres nuper
Populique omnis turba tremebat,
Vltima noſtri fercula adeſte,
Non parua tamen fercula luctus.
Cardine verſo crepuere fores:
Adeſt tyrannus, & quidem irato gradu;
Adhuc tumeſcit: ite diuerſæ, auiæ,
Et cara celeres pignora in tuto abdite.
En barbarorum tota carnificum manus,
Comitatus illo dignus, è foribus ruit.

Digitized by Google

ACTVS QVINTVS.

Sedecias oculis effoſsis foras producitur, & Babylonem amandatur.

NABVCHODONOSOR. SEDECIAS.

BEne eſt: abunde eſt. Solyma nunc tandē iacet.
Sic perfidorum decuit Iſacidum vltimas
Spes quoque recidi, regiam ex imo domum
Subruere: flecti quod nequit, frangi poteſt.
Nunc anime regnas; nunc tibi nemo hoſtium
Abiit inultus. Pudeat irarum Deos.
Noſtris deinceps Græcia excluſo Ioue
Adolebit aris, dicet Alciden ſuum,
Cana nitentes populo impediet comas,
Regumque dextra ſtipitem vltorem geram.
Vnam tamen deeſſe vindictæ queror
Laudem beatæ, fuerat hæc populo palam
Manus probanda, non domi occluſo male
Perdenda virtus. Lictor huc viuum trahe
Regis cadauer ſanguine natorum & ſuo
Vulnere cruentum; Reblathis ſpectaculum,
Rebellibuſq; nobile exemplum dabit.
Audire miſeri cominus queſtus placet:
Vos facite Regem nemo vicinum indicet,

Google

Cœciſque totæ greſsibus pateant viæ.
SED. Quis ceſpitanti cogit incertum gradu
Properare ductor? trahito quo lubitum eſt, ſequor,
Vel ad tyrannum. Quiſquis es tamen, precor
Ne filiorum membra proculcem parens,
Caruſue ſanguis lubricum fallat pedem.
Violare furor eſt, ipſa quod tuto in loco
Natura poſuit. fallor? an tetri ſpecus
Iter eſt ad vmbras, carceriſque antrum mei?
Illuc eamus: cœcitas capiti impio
Parum alta nox eſt. Quid male hic ſuperas domos
Funus, lueſque oberro? quid manes meos
Et inſepultas viuus exequias traho
Mihimet parentans? reddite ſepulchro ſuum,
Aut rupis altæ condite abſtruſum ſpecu.
Non ille primis ſolibus pateat locus,
Non ille feris: quid mihi impendat diem
Perdatq; Phœbus? Nocte non vna obrutus
Liberior illic queſtubus vitam exigam,
Et iuſta genitor liberis ſoluam tribus
Forſan inhumatis. lachrymas oculi negent;
Melius inanes ſanguinem voluent genæ.
Nunquam coire patiar hac venas manu,
Scrutabor vngui vulnera & ſaniem extraham;
Non alius imber hos magis luctus decet.

Heu

Digitized by Google

Heu me! per ipſas vrbis ingredimur vias,
Sentio, videmur: verba, quód poſſum, audio;
Tandemq; noſtris aliquis ingemuit malis.
Seu Medus ille eſt victor, & duro quoque
Vel ab hoſte pietas exprimit luctus ſuos;
Siue eſt Hebræus, voce qui timida ingemit
Spectatq; trunci triſte ſimulacrum Ducis;
Siue hunc & illum miſeret, vtrumq; alloquor.
Mihi dare gemitus parcite, haud pro me queror.
Dies ademptus, & patri ingeſta orbitas,
Sed tum videnti, vincla, carcer, ſeruitus,
Vindicta leuis eſt: ferre quod merui, fero.
Nil ille lacero moueat è vultu cruor:
Meus eſt: nocens eſt: alius hanc veſtem imbuit,
Patriumque nati ſanguis infecit ſinum:
Innocuus aliquid iſte virgineum rubet,
Lachrymiſque dignum: cœcus hoc etiam ſcio.
Captiua turba, Filiæ heu! quondam Sion,
Lamenta, lacerum crinibus vulſis caput,
Veſtroſque planctus filii inſontes petunt,
Non pater iniquus. Perferam hanc molem mali,
Clariſque nimium rebus euoluam miſer
Perplexa nuper fata: præſtabo fidem
Vtrique vatum, pone victrices rotas
Cum pars triumphi magna Babylonem inuehar

Sed non videbo; luce ab amiſſa hoc erit
Solamen vnum. NAB. Macte diuinum caput,
Oracla funde. SED. Ludimur? an aures mihi
Violauit illinc hoſtis infandi ſonus?
Non ludor; hic eſt bellua: irarum nouos
Suffigit animo redditus ſtimulos dolor.
Fit omne rurſus, & recrudeſcit nefas.
Regum tyranne, ſæculi exitium, lues,
Conuiua miles, fortis ad puerûm necem
Sed patre reuincto; ſceptra quid fœdas manu?
Non tibi vetuſtum nobili à ſtirpe eſt genus
Tellure natus regium inceſtas decus.
Solymam tui vicere, poſt pugnas tuum eſt
Puerûm cruore ludere, & ſtratâ ſuper
Bellare menſâ. NAB. Quis mei indicium facit?
Luminibus orbi forſitan Apellæ vident?
SED. Viſu carentem cętera vt lateant ſatis,
Tu non latebis. coge membratim mori
Reliquos per artus, omne quo voces meant
Iter recide, non tamen ſenſum tui
Abſtuleris vnquam. Abſiſte qui noctem hanc regis
Solus ſagaci nare deprendam feram,
Frangamque morſu. NAB. Quin tibi ptocacē prius
Linguam hanc reuelli iuſſero. SED. at vultu ſatis
Tuam tacens, mutuſque barbariem loquar.

Nab.

Digitized by Google

NAB. Moriere. SED. Quis me compotem voti facit?
Non eſt tyrannus; moriar: o lętum diem!
Te, te vel vmbra Tartari erumpens ſpecu,
Te pater inultus prole cum tota petam.
Stigiamque vibrans propius ac propius facem
Sequar vſque & vſq; nulla nox animum tibi
Faciet quietum, nulla ſecurum dies
NAB. Vmbras minare, ſpectra quæ cœci vident,
Dum tibi ſuperbo colla proſubigam pede
Viuumque viuus ipſe poſt currum traham.
Curate famuli tota Babylonem ocyus
Pompa vt ſequatur; iſte prætentans viam
Baculo ſenili, curru adiunctus meo,
Diadema victi præferat regis notam.
SED. Ibo, ibo, magne Ductor, & fortem manum,
Clarumque facinus hiſce teſtabor notis.
Adeſte populi quoſque ſublimis videt,
Mundi Bootes cardinem ignauum premens;
Et queis peruſtum verticem Phœbus rota
Propiore criſpat. Nullus hæc taceat dies:
Totiſque ſæclis audiam infælix pater,
Dum tu tyrannus. Adſit, & vindex notet
Quo te minorem gerere detrectas DEVS,
Suumque ſeruet liberis epulum tuis.

FINIS.

Digitized by Google

VENTVS.

SIVE

DESCRIPTIO TEMPESTATIS, QVÆ FESTIS Paſchalibus in Belgio, viciniſq; locis magna ſtrage deſæuiit. Anno M.D.C. VI.

LIBER PRIMVS.

INgentes ventorum animos, æquataque paſsim
Tecta ſolo, vulſas imis radicibus ornos,
Et maria aggeribus late exundantia ruptis
Dicere fert animus. Tenui tu Spiritus aura
Alme faue, dexterque meos illabere ſenſus:
Pande mali cauſas; quo tandem à crimine pœnas
Exigerent ſuperi, nec enim licuiſſe putandum eſt
Indomitis tantum veſtro ſine numine monſtris.
Lucidus aurato ſignabat vellere menſem,
Romani pridem emeritus dux Corniger anni;
Chriſtiadæ inferias Seruatoriq; ſepulto
Iuſta dabant, fuſi viduas de more per aras,
Phœbe iterū reddente dies, quos ſemper acerbos,
Semper honoratos pleno vehit ardua curru.
Cum bona plebs operata ſacris luſtralibus, omnem
Eluitur

Eluitur ſcelerum labem, caſtuſque Sacerdos
Victori meritos rediuiuo inſtaurat honores.
Hęc Pater omnipotens cœlo ſublimis ab alto
Spectarat placidus, vultu quo ſoſpitat orbem,
Oceanoque hyemes & cœlo nubila differt.
Poſtera ſed primo vix effulgebat Eoo
Orta dies, ſtudiis alio in contraria verſi
Mortales, quo quemque ſuus rapit ardor, honores
Dimittunt & feſta Deûm, curiſque profanis
Inuigilant. Iuuenũ hinc portis globus emicat ardẽs
Altus equis, campoque celer ſe immittit aperto:
Retia torta manu, denſis venabula nodis,
Quæque ſuo nomen fecit ſibi fiſtula bombo:
Fiſtula quam melius proauis incognita noſtris!
Eſt animus fixo nota ad diuortia greſſu,
Impauidum ferro pertundere cominus aprum:
Aut tacita imbelles indagine cingere ceruos,
Et timidas agitare feras. Superumq; Deique
Poſterior cura eſt; nulla, aut abitura recurſat.
Parte alia ciues altæ ſub mœnibus vrbis
Aut viridi longos metantur in æquore ſaltus,
Aut iaculo, & longe certant fallente ſagitta:
Seu fixiſſe ſcopum placuit, ſeu forte volucrem
Exiguam, ſummis quam pertica nubibus infert.
Victori pretium laus eſt, ſua præmia laudi

Argento

Argento patera, & cælatis aſpera ſignis
Aut nitidæ, ſpolium peregrino ex alite, criſtæ:
Turba fauet, denſaq; viri cinxere corona
Viſendi ſtudio, pars & certare parati.
Ilicet interea vacuas Orator ad aras
Increpitat, creberq; quatit ſacra pulpita: rarus
Oſcitat auditor, ſomnoq; ad ſingula nutat.
Pars etiam obſcuri quæ turba eſt plurima vulgi,
Proh ſcelus! in fœdis totum temulenta popinis
Exhauſtura diem, certatim pocula ſiccant
Ad numerum, verſaque alte ceruice ſupini
Annua iam Paſchæ, Chriſtiq; obliuia potant.
Addidit hinc aliis animos, & cornua Bacchus;
Seu Bacchus, ſeu pingue Zythũ; mala iurgia feruẽt.
Area lymphati eſt permiſta popina duelli,
Arma quadræ, cyathi, durâque rigentia teſtâ
Pocula, nec tales depromptus culter in vſus.
Mox aliis captatq; pedes, linguamq; reuinxit
Infuſus pater; arcta via eſt, quæ curribus ipſis
Ampla patet, caput huc, illuc, & vtroq; vacillat;
Obliquum titubata legunt veſtigia Sigma.
Non tulit omnipotens iuſtaſq; exarſit in iras.
Vſque adeone tibi excidimus gens impia, nec te
Relligio vlla tenet? huc Nati nempe redibant
Et poſiti luctus, & iam ſurgentis honores;

Hac gemitus, hac ſpe lacrymas miſeratus inanes
Dignabar venia, vt quæ vix heſterna piaſſent
Sacra, nouis hodie cumulares crimina, probis!
Vt mea, quæ potui Paſchalia dicere quondam,
Orgia nunc Bacchi aſpicerem, Circique furores!
Scilicet iſta DEVS tuto ceſsator Olympo
Diſsimulatque volens, brutiſque Ceraunia telis
Nequidquam exagitat, cœlo nec fulmina ab alto
Infandum fandumque inter diſcrimina norunt.
Non ita: quin meritis iſthęc iamiam improba pœnis
Belgica dediſces, prius hanc quam viſa recondant
Aſtra diem: iuuat & noſtrum furere ante furorem.
Ite Noti; totas, iubeo, diffundite vires
Securoſque mei nimium, nimiumque ſalutis
Oblitos, memores faciat ſua quemque ruina.
Dixit, & in verbo laxo ſe carcere promunt
Æeolii fratres, numeroque & viribus æqui
In Zephyros Eurus, Boreas moturus in Auſtros
Frontibus aduerſis ſeſe in certamina poſcunt
Diſcordes animæ; iuſsique diurna paciſci
Fœdera, vix pacti tandem ſocia agmina iungunt
Vnam omnes verſi in rabiem, qua Phœbus anhelos
Hyberno properat ſub ſydere mergere currus.
Ergo ruunt miſti, denſique, & proxima fruſtra
Æquora ſulcantes nullis tamen imbribus illam

L Prætexere

Argento patera, & cælatis aſpera ſignis
Aut nitidæ, ſpolium peregrino ex alite, criſtæ:
Turba fauet, denſaq; viri cinxere corona
Viſendi ſtudio, pars & certare parati.
Ilicet interea vacuas Orator ad aras
Increpitat, creberq; quatit ſacra pulpita: rarus
Oſcitat auditor, ſomnoq; ad ſingula nutat.
Pars etiam obſcuri quæ turba eſt plurima vulgi,
Proh ſcelus! in fœdis totum temulenta popinis
Exhauſtura diem, certatim pocula ſiccant
Ad numerum, verſaque alte ceruice ſupini
Annua iam Paſchæ, Chriſtiq; obliuia potant.
Addidit hinc aliis animos, & cornua Bacchus;
Seu Bacchus, ſeu pingue Zythũ; mala iurgia feruẽt.
Area lymphati eſt permiſta popina duelli,
Arma quadræ, cyathi, durâque rigentia teſtâ
Pocula, nec tales depromptus culter in vſus.
Mox aliis captatq; pedes, linguamq; reuinxit
Infuſus pater; arcta via eſt, quæ curribus ipſis
Ampla patet, caput huc, illuc, & vtroq; vacillat;
Obliquum titubata legunt veſtigia Sigma.
Non tulit omnipotens iuſtaſq; exarſit in iras.
Vſque adeone tibi excidimus gens impia, nec te
Relligio vlla tenet? huc Nati nempe redibant
Et poſiti luctus, & iam ſurgentis honores;

Hac

Hac gemitus, hac ſpe lacrymas miſeratus inanes
Dignabar venia, vt quæ vix heſterna piaſſent
Sacra, nouis hodie cumulares crimina, probris!
Vt mea, quæ potui Paſchalia dicere quondam,
Orgia nunc Bacchi aſpicerem, Circique furores!
Scilicet iſta DEVS tuto ceſsator Olympo
Diſsimulatque volens, brutiſque Ceraunia telis
Nequidquam exagitat, cœlo nec fulmina ab alto
Infandum fandumque inter diſcrimina norunt.
Non ita: quin meritis iſthęc iamiam improba pœnis
Belgica dediſces, prius hanc quam viſa recondant
Aſtra diem: iuuat & noſtrum furere ante furorem.
Ite Noti; totas, iubeo, diffundite vires
Securoſque mei nimium, nimiumque ſalutis
Oblitos, memores faciat ſua quemque ruina.
Dixit, & in verbo laxo ſe carcere promunt
Æcolii fratres, numeroque & viribus æqui
In Zephyros Eurus, Boreas moturus in Auſtros
Frontibus aduerſis ſeſe in certamina poſcunt
Diſcordes animæ; iuſsique diurna paciſci
Fœdera, vix pacti tandem ſocia agmina iungunt
Vnam omnes verſi in rabiem, qua Phœbus anhelos
Hyberno properat ſub ſydere mergere currus.
Ergo ruunt miſti, denſique, & proxima fruſtra
Æquora ſulcantes nullis tamen imbribus illam

Prætexere diem, celeres neue humida curſus
Nubila præpediant, ſiccis ſunt faucibus Auſtri.
Non liquidum cura eſt aſſurgere in æthera pennis
(Lenta regunt, & lenta regant ſua flamina nubes,
Liberior ſi quas ſubuexerit altius aer.)
Fert furor in terras; in terras impete prono
Incubuere omnes: nec totum ingentibus orbem
Flatibus obuoluunt, noſtros, mirabile, fines
Cladibus emenſi, poſito vel murmure ſidunt,
Aut eadem gyro in ſpatia breuiore recurrunt.
Vt celer ancipiti bellator in agmine Parthus,
Parthus equo fidens, verſiſque in terga ſagittis
Inuictus fugit, & victor, ſimiliſque fuganti
Improuiſus adeſt tergo, ſequiturque ſequentes.
Horrebant magis atque magis ſtridoribus auræ
Et ſonitu ſyluæ, terrarumque ardua planctu,
Reſpicio circum (liceat non vana referre)
Arrexere comæ, gelidus formidine ſanguis
Corda ſubit pulſans; nec ſat rationis in illa
Mente fuit, fuit illa tamen, viſuſque minari
Triſte aliquid, toruumque, mali iam conſcius æther.
O DEVS! o nullum dixi ſit in omine pondus.
Dilapſi vacuo paulatim ex æquore Ciues
Tuta petunt, Circi ludos & gaudia venti
Vana ferunt, Iuuenum curſus librataque ſaltu

Corpora

Corpora proturbant: nictat iaculator acuto
Sortitus fortunam oculo, ſed mota ſagittam
Fallit auis, iuſſum nec ſeruat arundo tenorem.
Interea leuibus primum proludere damnis
Cœperat vrbe furor per culmina ſumma domorum;
Ac veluti, totas olim dum colligit iras,
Riualem fremitu ſparſaque laceſsit arena
Taurus, & attrito prurit iam in prælia cornu,
Exſpiranſque fero geminam de pectore nubem
Paſcua nota petit; primis ſic flatibus Euri
Triſte rudimentum, validæque exordia pugnæ
Exercent agiles; nam qua faſtigia iunctis
Conueniunt tignis, & partes deſuper imbrex
Amplexus geminas coeuntia tecta coronat,
Moliri incipiunt aditus, ſtragique futuræ
Arte parare viam, dum ſeſe partibus imis
Inſinuant tenui ſpiramine, moxque reuulſa
Abripiunt, vacuoque ferunt caua tegmina cœlo:
Inde alia ex aliis centum; teguliſque per vrbem
Inuiſoque pluunt venti, non Iuppiter imbre.
Acrior hinc rabies excelſa mole caminos
Culminibus quatiens agit huc illucque labantes;
Nec valido tantum obſiſtunt retinacula ferro,
Quin collapſa ruant fumantia denique tectis
Pondera, & ingentes pandant quam longa feneſtras.

Horum vnum vt fuerat, viſu mirabile, totis
Sedibus, & ſummi depulſum vertice tecti
Reſtitit integrum, rapidò ſic turbine ventus
Implicitum tulit, & crebros vbi torſit in orbes
Fixit humi rectum, toti ſpectacula vulgo.
Dum procul hæc rerum miror portenta, ſtuporem
Horroremque inter, validi ſub fornice tecti
Forte puer veſtemque luto, vultuſq; decoros
Fœdatus lacrymis greſſum celerabat anhelum,
Radebatq; viæ aduerſa regione latebras;
Nec gemitu, nec ſic duro ſecurus ab imbri.
Aggredimur, foribuſque volens ſuccedit apertis.
Combibere hinc lachrymas iuſſus, farique dolorem,
Incipit: o caræ, o fruſtra mea cura columbæ
(Riſimus, ille iterum in fletus) quo denique planctu
Heu miseræ! poſsim veſtros æquare labores?
Longius à tectis ſulco tum pauca recenti
Grana legebatis, nidis implumibus eſcas;
Hæſiſtis nimium, nimiumque. Heu dira libido!
Gratior eſt auibus quoque non conceſſa voluptas.
Eſca domi in promptu eſt, iuuat indulgere labori,
Seminaque ignotos circum furtiua per agros
Surripere, aſt hodie certe conſtantia magno.
Horrebat validis ſtridens Aquilonibus æther
Cum procul eſſe domo ſenſi mea gaudia; curro,

Nec

Nec tenuit mater; poſtico elapſus, & amens
Perſequor hac illac, per deuia rura, per hortos
Per ſalebras; at enim nec ſibila nota palumbes
Accipiunt, nec iam ſolito ſe tramite poſſunt
Tollere ſublimes, conatæ plurima fruſtra,
Vt vaga tranſuerſos dum carbaſus excipit Auſtros:
Nunc humiles tentare vias; nunc æthere celſo
Impetus ire fuit; non hæc, non illa recurſum
Aura dedit; rapiunt alio in contraria venti.
Illa hirſuta pedem, maculoſa coloribus alas,
Blandula, quæ tactus vltro affectaret heriles
Sponte manum inſiſtens, dum ſe tulit ardua cœlo,
Præcipiti compulſa noto ſaxa horrida contra
Impete colliſa eſt, animamque in nube reliquit.
Hæc qua non fuerat tota fœcundior vrbe,
Aut dare concuſsis plauſum felicior alis,
Iam prope tuta tenens; ingenti abrepta procella
Præda (nefas ciues!) alieno decidit horto.
Furem etiam in mediis quenquam iuuat eſſe periclis?
O facinus! noui has, Prætor quoque nouerit ædes;
Faxo equidem haud longum furto lętentur inani.
Talibus ardebat roſeo puer ore querelis,
Multa gemens caſusque ſuos, volucrumque ſuarum!
Nempe animos, dixi, tangunt ſuą damna minores,
Sollicitos quantum nec regna labantia reges.

Fert alias longe interea lateque ruinas
Iam grauior peſtis; non vnam in montibus ornum
Sollicitant Zephyri, ſyluis extrema minantur
Excidia, aut extrema ferunt; radicibus imis
Mille ſimul quercus ingentia corpora vertunt,
Inſternuntque ſolo, quaſi ſi violentior amnis
Aggeribus ruptis tenues affligat ariſtas.
Vidi ego iam ſolis pomaria conſita truncis.
Brachia habent campi: mœſti ſua quiſque requirunt
Agricolæ, aut hyemi ſaltem ſolatia duræ
Aut quos cura ſubit laudata ex arbore quondam
Ligno infelici genitalem immittere ramum:
Ver fauet, & libris oculos inoleſcere tempus.
Et bene, quod frondes gemmanti è cortice primum
Rumpebant tunicas, vmbra ſi ramus opaca
Obſtaret Zephyris, ſyluas & funditus omnia
Vaſta darent, ſeri carpſiſſent poma nepotes,
Heu genus innocuum! gens fraudum ignara doliq́ue
Heu miſeri Iluitis dominorum admiſſa coloni.
Ecce alibi prono nutant dum vertice pomi,
Vos contra obnixi furcis, & viribus itis,
Cum ſtabulis armenta chaos voluuntur in vnum.
Argilla tenui congeſta mapalia', & ipſi
Arbuteo occumbunt intexti vimine muri.
Aura leues vertit culmos, ſtipulamque volantem.

Pauperis

Pauperis at tuguri tantum non condita buſto,
Prouida ſubduxit ſi quæ ſua pignora mater,
Stat miſera, & paſsis inclamat crinibus ardens
In caſsum ſuperos, imos; tot vota preceſque
Diſcerpunt, nulli ſuperûm exaudita, procellæ.
Nec minus vrbanas venti graſſantur in ædes
Effunduntque ſolo, quanquàm ſua mænibus altis
Culmina condenſant, numeroque & mole tenent ſe.
Olli indignantes magno cum murmure circum
Veſtigant aditus, paruiſque datura ruinam
Culminibus late turrita cacumina ſternunt.
Sequanicæ quondam fuerat contermina ripæ
Belgica, nunc contenta nouo diſcrimine, Ponto
Extremos hominum Morinos, Francoq; ruenti
Obiicit Atrebatum, duris iam nobile bellis,
Auſoniis cinctus Cęſar cum Iulius armis
Gallorum edomuit fortiſsima pectora Belgas.
Chriſtiparæ hic templum ſolido de marmore ſurgit,
Relligione potens, donis, & numine Diuæ:
Templum auguſtum, ingens; vbi quondã in nube refulſit
Nocte ſuper media, & cœli de vertice Virgo
Ferre facem viſa eſt, diræ medicamina peſti.
(Artheſios paſsim populos ſacer ignis edebat.)
Fuſus humi Antiſtes ſuperos in vota vocabat,
Mortalique manu donum immortale recepit.

Inde

Inde (fide maius) tot ceram in millia fudit,
Tot fudere alii deinceps, fundúntque minores,
Auxilia in varios hodieque ſalubria morbos;
Virgineum tamen illibato pondere donum
Semper idem, ſemperque nouum tot ſæcula conſtat.
Hac pariter caſti ſeruarunt æde nepotes
Quod pluit, & glebas olim fæcundat inertes
Manna (Stridonenſi iam tum res cognita Patri)
Rigiacos diro vitiat cum ſidere campos Hierony. in chron. anno 371.
Agricolis inuiſa lues, & læthifer annus:
Ni ſuperûm rector duros miſeratus agreſtes,
Frugiferam molli ſtipaſſet vellere nubem,
Miſiſſetque ſatis; quales ſtruit vndique floccos
In tenues Bombyx cum ſeſe euiſcerat artes:
Tantus amor docti eſt operis: vix pollice Seres
Arguto relegent fila impermixta puellæ.
Tale fuit, quod Manna pii dixere coloni,
Partem adytis poſuere ſacris, atque orbe remenſo
Feſta redit veteris ſemper noua gratia facti.
Templum olim magno poſitum molimine ad auras
Arſerat, & vaſti per tigna calentia tecti
Tum quoque voluebat ſcelerata incendia Caurus.
Nunc iacet excelſo planum pro culmine culmen,
Nec tegulas pudet ingenti mutaſſe metallo:
Ardua murorum tamen hinc faſtigia, & illinc

Reſtite-

Reſtiterant, flammæ ſaltem monumenta nefandæ.
Hæc quoniam nudo ſuperabant vertice, celſis
Ardebant validi detrudere ſedibus Euri
Occiduoſque adeo templum qua ſpectat Iberos,
Magna ruit magnam cuſpis factura ruinam.
Tecta, trabes nexæ, qua vi, qua mole fatiſcunt:
Mox gemino fornix venientem pondere peſtem
Non tulit, & victa terram compage petiuit;
Dat gemitum tellus, cœlum tonat omne tumultu,
Immiſsis Boreas liber bacchatur habenis
Puluercam glomerans auguſta per atria noctem.
Quo ruitis furiæ? ſi crimina noſtra piatis
Vltrices, huc vſque licet: quo tenditis vltra
Sacrilegæ? damnis animos (ſi tanta libido eſt,
Et furere vſque placet) damnis ſatiate prophanis.
Heu mala! deuoto rabies truculentior igne
Qui veteris quondam depaſtus culmina templi
Horruerat temerare ſacræ penetralia ſedis.
Parte alia mediæ turris circum imminet vrbi,
Non tulit vlla caput cœlo concinnior vſquam:
Martius hinc reſonat terror, pridemque videri
Francorum ſolitæ hinc acies, & candida ſigna,
Dum gererent magni quondam bella horrida Reges
Nunc ſtabili (o melius!) iunxerunt fœdere dextras
Connubio pariter mixti, geminiſque hymenæis.

Vertice ſublimi qua marmora nexa coronam
Immenſam coeunt, nodum & curuantur in vnum
Stat Leo, monſtrum ingens, qui ferrea, quantus & ipſe
Ferreus, aduerſos vexilla obtendit in Auſtros.
Scilicet hic rabidæ ſtridunt immane procellæ;
Hic Notus, hic Aquilo, hic alii, ceu cętera nuſquam
Bella vocent, omnes cuneum addenſantur in vnum.
Vicini exceſſere adytis quibus ardua turris
Deſuper impendet, trepidi quò pondere vergat,
Quam ruat in partem? miſeris illa vſque minatur
Exitium, iam iamque dabat, niſi vertice ab alto
Laxaſſet ſua ſigna Leo victoribus Auſtris,
Haſtile inflexum, & dextram miratus inermem.
Longa procul longe vexilla abrepta metallo
Inſtrauere viam; repetitis paſsibus æquant
Attoniti Ciues pandi tria iugera ferri.
Ergo alio vertere aciem, & victricia venti
Agmina, vicerunt quia ſic viciſſe videntur.
At non aeriis alibi fera murmura pinnis
Temnere ſorte datum, & tanto ſupereſſe periclo.
Quid Nerui? quid Athum Hannoniæ meruiſtis Athenæ?
Quid Grudiæ ſummi mulctatæ culmine tecti,
Totque aliæ truncis fœdatæ turribus vrbes?
Nec vos, o patrii Montes, pietaſque fideſque
Defenſos dederint; vellent pietaſque fideſque.

Flebat

Flebat Athum, flebant Grudiæ tua funera Muſæ,
Iuſte o Pieridum iuſtiſsima cura Sororum,
Belgarum decus o Lypſi! ſed morte quietus
Componi placida, nec in hos ſuperare fragores
Debuerat Iuſtus, quo pacis amantior alter
Non fuit in Belgis, nec Pallados induit arma.
Hannoniæ violas, Grudiæ date lilia Athenæ;
Non alio poſthac tantum ſurgetis alumno.
Eſt vbi perfractis rabies ſe inſana feneſtris
Subter tecta ferat, totamque a culmine molem
Corripiat furſum, vacui ludibria cœli;
Attoniti trepidant immiſſa luce penates:
At Zephyri (teſtata loquor) tectumq; trabeſq;
Aut medio poſuere foro venalia, notis
Aut procul à muris ſublime volantia portant
Inſuetum per iter, penituſque in valle recondunt.]
Hic vbi defixa miles vigil excubat haſta,
Sortituſque vices & propugnacula pernox,
Perdius, æterna muros ſtatione tuetur,
Parua domus ſteterat, ſubitos munimen ad imbres:
Quales, dum patriam voluit, totoſque penates,
Lapſibus impoſitas agit Armentarius Afer.
Deſeruere alii male fida mapalia, ſolus
Inque caſa celſoque audebat ab aggere Wallo
Increpitans dictis vrgere procacibus Auſtros.

Non tulit hoc animis, tantumque audere proteruum
Dudum indignatus Boreas, tectumq; virumque,
Horrendum infrendens muri cum parte reuellit.
Nec ſatis: incumbit lapſo, pronumq; ſupinumque
Inſanos rotat in gyros, nunc deſuper vrgens
Pręcipitem barathro, nunc alta ad ſidera raptum
Alternis tollens; poſtem ille amplexus & hærens
Vſque tenet, tenuitque (animos timor ipſe miniſtrat)
Et tandem incolumis campo ſubſedit aperto.
Vix caput attollit, titubant vertigine ſenſus,
Ignotuſque ſibi ignotam circumſpicit vrbem.
Inde ſui ſenſim memor, ingratuſque ſalutis,
Debeo nil vobis, dixit, mala murmura venti;
Perdere quem vultis, nimium ſeruaſtis iniqui.

Tu quoque Magne Ducũ noſtros Henrice tumultus
Hauſiſti propior, cum bello & ſanguine nullo
Arma manu poſuit Sedanum, culpamque, probrumq;
Henrico (hoc vno poterat) victore redemit.
Vidiſſe, & viciſſe fuit; tantum inſtar in illo eſt:
Non tamen hæc fuerat trucibus reuerentia ventis:
Tu quoque Magne Ducum ſtragis pars magna iaceres,
Eſſeda ni prudens vitares. Eſſeda ſemper
Eſſeda vitares, Henrice! hoc ipſe monebat
Sequana, deiectos placido cum gurgite Reges.

Agnouit-

Agnouitq; ſuos, & caſtis reddidit vndis:
Ah miſerum! in quantos ſeruabant fata dolores
Pectora, tot pugnis, tot fruſtra erepta periclis,
Pectora deuoto nimis, heu nimis obuia cultro?
His magis atque magis furiæ ſucceſsibus ardent
Exultantque alacres: palantia qualis in armis
Agmina proturbat, totoque agit æquore victor.
Sternere tecta piget; ſuperûm in cura reſiſtat,
Diluuio maria ac terras miſcere laborent.
Belgica qua gelidam iacet inclinata ſub Arcton
Oceanum, & crebris habitant freta conſita terris
Mattiacuſq; ferox, & iam terſa aure Batauus.
Ponto alibi Natura parens ſua littora fecit,
Aut rupem, aut late tumulos ſquallentis arenæ.
Vix humiles illic monſtro allatrante tuetur
Incola, vimineo quas condidit aggere ripas.
Sępe domum ſalſa madidas aſpergine vaccas
Paſtor agit, ſępe exiguæ medio æquore terræ
Quoquo aciem flectat, Pontum vndiq;, & vndiq; Pontũ
Proſpicit aſſurgentem, & cęrula colla tumentem.
Securos faciunt tamen hæc quoque murmura ſomnos;
Tanta ſui, tanta eſt operum fiducia genti.
Et videt, & furias agitur Neptunus in omnes:
Ruſticus hęc ſemper mea regna colonus habebit,
Illudetque Diis, noſtroque impune Tridenti

 Improbus?

Improbus? at non hæc hodie patiemur inulti.
Dixerat: & triplici confertos cuſpide fluctus
Impiger exſtimulat, ſimul hoc, ſimul incitat vltro
Iam coniuratos ripam conuellere ventos.
Terrarum exitio geminæ cœlumque ſalumque
Agglomerant peſtes, animos dant flatibus vndæ
Criſpatæ alternis, animos dant fluctibus auræ
Ingentique ferunt cumulo, mox alter & alter
Arietat in laceras immani pondere ripas.
Nequidquam agricolæ, qua moles victa dehiſcit,
Faſcibus inſtaurant, intruſo & ceſpite rimam.
Nempe alibi ſæuo adnixus Pater ipſe Tridenti,
Nereidum, Phorcique chorus, totq; humida Ponti
Numina damnatum certant reſcindere littus.
Ceu cum ſumma dies, atque illætabilis horror
Extremum miſeros vocat in certamina ciues;
Hic ſimulant, vaniſque vrgent aſſultibus hoſtes,
Hic trepida obſeſsi murum cinxere corona.
At iuuentum furtim lectiſsima corpora ductor
Sortitus, tacito compleuit milite vallem,
Inuiſuſque ſubit diuerſæ mœnibus vrbis,
Arma manu, exitiumque ferens. Sic territat illinc
Hinc ferus incautos Neptunus inundat agreſtes.
Egregium vero & facti memorabile nomen,

Victa

Victa doſo centum ſi ruſtica turba Deorum eſt.
It mare in ignotos effuſo gurgite campos,
Agmine conuoluens magno ripaſque, viroſque,
Culminaque, attonitaſq; feras, ſyluamque reuulſam
Et pecus, & ſtabulum, ſtabuli pecoriſque magiſtrum;
Omnia Pontus habet, ſalſaque voragine verſat.
Naufraga per tumidos iactantur corpora fluctus,
Tum quoque complexu implicitæ (miſerabile viſu)
Pignoribus matres, nec mors pia vincla reſoluit.
At non vſque adeo Belgas exoſus ad vnum
Omnipotens genitor, totam vt peſſumdare gentem,
Aut ſinat ire truces extrema per omnia Cauros.
Millia tot puras tollunt ad ſidera palmas,
Tot Patriæ precibus pacti, votiſque ſalutem
Sollicitant Diuos, onerantque altaria donis:
Vincitur, & vinci Patris clementia gaudet;
Attonitoſq; adeo populos miſeratus ab alto
Iam placidus; furias, inquit, compeſcite venti;
Irarum ſatis eſt: ſatis iſta, ſuperque notarint
Excidia æternis Paſcha indelebile faſtis:
Profit & hoc olim doctos meminiſſe nepotes.
Dixit, & inuiti poſuere ferocia ſenſim
Corda Deo mulcente Noti: latebriſque relictis
Quiſque ſuas relegit, prona iam luce, ruinas.

Diſparibus vocem calamis, animamque miniſtrat.
Sibilus argutum garrit, tuba clangit acutum,
Mollior immemores rapit ærea fiſtula ſenſus;
Tardior inceſſu Diuum per tecta remugit
Bombus, & admiſta modulos grauitate minores
Suſtinet; adloquitur vocum concordia diſcors.
Non aliter mundi varios Mens fuſa per artus
Impigra diuerſum, quæ cuique eſt indita virtus,
Vrget opus: quantumq; vſquam natura creatrix
Parturit, auxilio, & præſenti numine firmat.
Huic ne igitur tantos ventorum adſcribere motus
Et vires placeat, totum vt conuoluere Pontum
Et ſpatia immenſam poſsint diffuſa per æthram?
Ipſa quidem inter ſe multa vi prælia miſcent
Corpora, ſeu calidis preſſo pede frigida pugnent,
Seu diſcreta locis ſine pondere habentia pondus
Motibus aduerſis ſumma, ima ruantque, ferantque:
At quoniam immenſo tantum ſeſe æquore pandit,
Qui propior terris mundum circumfluit humor,
Aeriique ſinus, quantum nec maxima poſsit
Fundere ſe virtus, quam noxia corpora tardant;
Corpora magna cient campiſque liquentibus vrgent
Aut DEVS, aut nullo concretæ corpore mentes.
Ni faciant longo putreſcere tanta neceſſum eſt
Corpora ſenta ſitu, vitiumque affundere viuis.

Ergo leues agitantque auras, & rota reuoluunt
Æquora, diſiectaſq; vetant inoleſcere peſtes.
Nam quid opus vanum toties damnare laborem,
Et reflui maris obſcuras tentare latebras?
Quas male tot ſæclis infælix cura Sophorum
Perſequitur cauſſas, ſcis ipſe, & ſcire fateris
Non ſatis ancipites naturæ euoluere curſus.
Vſque adeone piget propius res viſere noſtras
Cœleſtes animos, cœlo vt lucentia ducant
Sydera ſublimes, temnant mortalia? non hæc
Iuſſa dedit Rex idem hominum, Diuûmq; repertor.
Quin potius (ſic vera canunt oracula) nobis
Voluitur, & verum ſeries immenſa laborat.
Sic ſaperet quondam, quiſquis fuit ille Sophorum,
Qui miſer Euripi refluo ſe merſit in alueo.
Nunc quoque ſcitatur cauſſas ignarus; at amnis
Itque, reditque viam, & manes ſub gurgite verſat.
Si tamen Oceani tam certa lege regreſſus
Hactenus imperiis varium & mutabile ſemper
Luna regit, neque vim occultam terra ipſa retundit
Quanta poteſt, & quanta iacet cum verterit orbem
Veſper, & oppoſitis noctem quoque diuidet Indis;
Cur non aura ſuos æſtus, ſua ſydera norit?
Fas equidem & Zephyris genus altum acceſſere cœlo;
Nec fuerint Patri indecores, ſeu Iuppiter illis,

Seu

Seu Saturnus erit genitor, ſeu ſydere ab vno
Ventorum nequeunt diſcordia ſemina naſci.
Ecquid enim potius? nec cœlo ardentia deſunt
Lumina, nec quiſquam hæc, vt ſint figmenta, refellat.
An celeri potius rapitur vertigine Olympus
Inſtigatque Notos, conuoluitque æthera ſecum.
Vt teres intorta turbo dum fertur habena;
Dant animos pueri, pendentque in verbera circum,
Ictibus ille ferox procurſu concitat auras.
Et totidem implicitas ſecum contorquet in orbes.
Forſitan & ventum terræ omniparentis alumnum
Crediderit quiſquam, & priſca eſt pro teſte vetuſtas;
Fama licet longis prope nunc aboleuerit annis.
Namque vbi terrigenas immania corpora fratres
Ignibus Altitonans, & montibus inſuper altis
Obruit, antiquos necdum ſatiata dolores
Magna parens, luctuq; nouo iam ſaucia pectus,
Ne tamen hos ſuperi tantum iactate triumphos,
Sunt fœcunda mihi bellorum viſcera, dixit;
Monſtra dabo, fratreſque alios, quibus æthere ab alto
Gorgoneam fruſtra prętenderit ægida Pallas;
Auſuros ipſumque Iouem, tela inter & ignes
Fulmineos, liquido pauitantem impellere cœlo.
Nec mora qui cœcis olim torpebat in antris,
In Zephyros vapor omnis abit, maternaque primum

Circum clauſtra fremunt monſtra indignata tenebras:
Æternis trepidat concuſſus ſedibus orbis,
Succutiunt quoties imis fera terga cauernis.
Ipſa parens partu in tanto gemebunda laborat,
Viſceribuſque Notos expirat ad æthera ruptis
Iam validos, iam iamque hyemes miſcere paratos.
Inde ferunt pigrumque lacum grauëolentis Auerni,
Æthnamque, Liparamq;, & celſa mole Chimæras,
Totque alibi nigra patuiſſe voragine fauces,
Quas modo vel flammis incendere nubila cernas
Ætheriis Stygios dum miſcent ignibus ignes;
Nunc ſonitu miſtam horrendo glomerare fauillam,
Turbineque, & ſaxis cœlum pulſare reuulſis.
Talia fama recens nec noſtro antiquior æuo Vitæ Xaucrii l. 2. c. 14.
Exhalaſſe Erebo cinerem ſpiracula narrat,
Hic vbi non vnum denſa caligine ſolem
Pumiceæ nubes cœlum eripuere diemque
Maurorum ex oculis: Phœbum quoq; primus adorat
Maurus ad Auroram, trans & Garamantas & Indos,
Gens effræna virûm; per ludum ſpicula vibrant
In latus innocuum, nocituraque toxica miſcent:
Nulli fas tuto ſceleratam inſiſtere terram.
At meritas ſuperis pœnas, & digna ſceleſti
Supplicia expendunt, quoties Acheronte ſub imo
Tartareos Pluto iubet expurgare caminos.

Tiſiphonen,

Tiſiphonen, dirarumque agmina tota ſororum.
Illæ inſtant operi haud ſegnes, pallaſque reuinctæ,
Sanguineas, dextra horrendum poſuere flagellum,
Partitæque locum, qua ſe ſuſpectus ad auras
Faucibus exeſis aperit, cinerem, cineremque
Sulphureum eiectant, torquentq́; liquentia ſaxa,
Intremit & tanta penitus vi Maurica tellus
Ictibus aſſultat, refugitque exterrita Thetys.
Interea ſicca ningit cœlum omne pruina,
Exæquatque vias tectis, pecudumque per agros
Obruit, & buſto viuentia corpora condit.
Parte alia antennas ventis intendit Iberus,
Præcipitatque moras, remis adnixus & aura
Hoſpitium infidum, & pollutam linquere terram,
Nec fugit ille fatis; remos, & lintea puluis
Degrauat, inuiſoque gemit ſub pondere puppis.
Nempe alios olim caua robora fundat in vſus
Nauita, nec cineres immenſa per æquora vector
Iuerit extremi quęſitum è finibus orbis.
Eſt vbi pręcipiti tellus abſceſsit hiatu
Fœta vterum, ſemperque Noto fœcunda recenti,
Non impune feret, ſi forte laceſſere ſaxo
Auſus erit quiſquam, pro ſaxo namque procellam
Continuo reuomat, typhumq́; immane frementem:
Heu fuge quicunque es; nullum te ſeruet aſylum.

 Quin

Digitized by Google

Quin vbi pacato ſiluerunt æthere venti,
Syluarumq; comis campiſque patentibus aer
Incubat ignauus, cœlo æquora tota quieto
Diſsiliunt, penituſque vadis excita profundis
Vnda furens æſtu miſtas eructat arenas.
Nempe per occultos imæ telluris hiatus
Huc ſeſe immittunt Zephyri, & dum tendere ad auras
Cogit amor lucis, Pontum verſantq;, ruuntque.
His ergo è latebris forſan cœlique mariſq;
Perflantur liquidi, quaqua patet area, tractus,
Nam ſi immota locis non tantum mole ſua ſtant
Æquoraque & terræ, quin ſubdita flamina late
Æquoraque, & terras, ſurſum eluctantia vibrent;
Quidni agitent totis per purum immiſſa quadrigis
Sponte leues auras, nimiumque volubile corpus?
Nec te pręteream tacitum, aut tua dogmata Muſas
Magne Stagirites vnquam celebraſſe pudebit.
Hoc erat alma mihi dudum quod vellicat aurem
Melpomene: potuitne tibi tuus ille Magiſter
Excidere ingrato Sophiæ qui maximus auctor
Nuper erat? Parce o, dixi mihi maximus ille.
Muſa fuit nuper, ſed erit mihi maximus olim.
Nunc quoque non temere eſt magni qnod ſenſa Sophiſtæ
Condita ſeruabam ſummâ dicenda Camœnâ
Tempora qui rebus ſtatuit, metaſque caducis
Phœbus

Digitized by Google

Phœbus, & ardenti colluſtrat lampade terras,
Lumine frigus iners, & mundi decoquit humorem,
Ætherium inſpirans aurai ſimplicis ignem.
Nec patulo ſalſos tantum bibit æquore fluctus;
Sed tenues ſubit in uenas, & hiantia laxat
Spiramenta, leuis veniat quà fumus ad auras,
Humidus in grauidas glomeratur frigore nubes:
At calido curſum qui ſemine ſiccior vrget
Ventus erit, medio cum frigus in æthere contra
Agmina denſabit, Zephyrumq; retundet anhelum,
Cui ſua ſpondebat iam cœlum & ſidera virtus.
Hoc cauet, atque aditus obiecto frigore prudens
Iuppiter obuallat, ſuperique impune quieti,
Supra hyemis Boreæque minas, lenta otia ducunt.
Emicat ille ardens iterumque iterumq; ſed altos
Aeris hyems animos late interfuſa coercet.
Ergo latus petit indignans, campoſque liquentes
Turbat agens ſecum, qua pronior impetus: vt cum
Oppoſitos fruſtra in ſcopulos impegerit amnis,
Spumea ſaxa ſonant, ſuaque in veſtigia retro
Vorticibus redit, illiſumque reuoluitur agmen.
Gurgite mox ruit obliquo, cæcumque per imas
Quærit iter valles. Curſu non ſegnior illo
Curuatis ventus ſpatiis ſupera alta pererrat:
Orbe ſed in tanto poſſit via recta videri.

Ac velut

Quin vbi pacato ſiluerunt æthere venti,
Syluarumq; comis campiſque patentibus aer
Incubat ignauus, cœlo æquora tota quieto
Diſsiliunt, penituſque vadis excita profundis
Vnda furens æſtu miſtas eructat arenas.
Nempe per occultos imæ telluris hiatus
Huc ſeſe immittunt Zephyri, & dum tendere ad auras
Cogit amor lucis, Pontum verſantq;, ruuntque.
His ergo è latebris forſan cœlique mariſq;
Perflantur liquidi, quaqua patet area, tractus,
Nam ſi immota locis non tantum mole ſua ſtant
Æquoraque & terræ, quin ſubdita flamina late
Æquoraque, & terras, ſurſum eluctantia vibrent;
Quidni agitent totis per purum immiſſa quadrigis
Sponte leues auras, nimiumque volubile corpus?
Nec te prętercam tacitum, aut tua dogmata Muſas
Magne Stagirites vnquam celebraſſe pudebit.
Hoc erat alma mihi dudum quod vellicat aurem
Melpomene: potuitne tibi tuus ille Magiſter
Excidere ingrato Sophiæ qui maximus auctor
Nuper erat? Parce o, dixi mihi maximus ille
Muſa fuit nuper, ſed erit mihi maximus olim.
Nunc quoque non temere eſt magni qnod ſenſa Sophiſtæ
Condita ſeruabam ſummâ dicenda Camœnâ
Tempora qui rebus ſtatuit, metaſque caducis
Phœbus

Phœbus, & ardenti colluſtrat lampade terras,
Lumine frigus iners, & mundi decoquit humorem
Ætherium inſpirans aurai ſimplicis ignem.
Nec patulo ſalſos tantum bibit æquore fluctus;
Sed tenues ſubit in uenas, & hiantia laxat
Spiramenta, leuis veniat quà fumus ad auras,
Humidus in grauidas glomeratur frigore nubes:
At calido curſum qui ſemine ſiccior vrget
Ventus erit, medio cum frigus in æthere contra
Agmina denſabit, Zephyrumq; retundet anhelum,
Cui ſua ſpondebat iam cœlum & ſidera virtus.
Hoc cauet, atque aditus obiecto frigore prudens
Iuppiter obuallat, ſuperique impune quieti,
Supra hyemis Boreæque minas, lenta otia ducunt.
Emicat ille ardens iterumque iterumq; ſed altos
Acris hyems animos late interfuſa coercet.
Ergo latus petit indignans, campoſque liquentes
Turbat agens ſecum, qua pronior impetus: vt cum
Oppoſitos fruſtra in ſcopulos impegerit amnis,
Spumea ſaxa ſonant, ſuaque in veſtigia retro
Vorticibus redit, illiſumque reuoluitur agmen.
Gurgite mox ruit obliquo, cæcumque per imas
Quærit iter valles. Curſu non ſegnior illo
Curuatis ventus ſpatiis ſupera alta pererrat:
Orbe ſed in tanto poſsit via recta videri.

Ac velut

Ac velut exiguum nullo qui nomine fontem
Pauper aquæ riuus ſaxa inter garrula linquit,
Hinc ſocias atque hinc paulatim conuocat vndas;
Fitque Deûm de gente aliquis, ſeu turbidus Iſter
Seu Tybris pater, aut Rhodanus, Rhenuſue bicornis,
Vorticibuſque minax, pontem, ripaſque recuſat,
Quem facili auderes quondam tranſmittere ſaltu:
Sic tenui primum ventus qui ſibilat aura,
Alludenſque alibi foliis innoxius ibat,
Poſt etiam validis metuendus inhorruit ornis.
Si tamen augeſcunt animis vt curſibus Auſtri
Atque vbi iam noſtrum dimorunt aera, noſtro
Proximus, huic deinceps alter ſuccedit, & alter;
Iam quis erit modus? an ſeries æterna mouetur,
Atque alia ex aliis nunquam reditura trahuntur
Corpora in immenſum? redeantne voluta per orbem
Vna eadem, totas ventorum vt ſibilus omnis
Circumeat terras? num mundi extrema vacillant
Et ſpatiis nutant his alternantia, & illis?
Ni uacuum cœli propius conuexa putamus,
Atque alibi mixtum, quo corpora pulſa ſubintrent.
Hic mihi de nihilo quis credat? naſcitur ingens
Hiſtoria, & nulli vatum celebrata priorum;
Aggrediar tamen, & qui te male ſcrupulus angit
Eripiam paucis; ſi quid mea carmina poſſunt.

Ante

Digitized by Google

Ante chaos ternamque Hecaten, & quidquid vbiq; eſt,
Extra anni ſoliſque vias iacet area, cœlo
Altior & ſuperis, nullus quam circulus ambit,
Nullum habitat corpus: loca noćte ſilentia late
Cimmeriæ obnubunt tenebræ, tenueſq; per vmbras
Et Nihil & Vacuum fuſcis circumuolat alis.
Hic, dum corporeis viſum eſt excedere ab oris,
Sydereæ puro ſpatiantur in æquore mentes
Et ſtadia & curſus ſignant; ſi credere dignum eſt.
An potius vigilum ſunt ſomnia vana Sophorum,
Surgere dum geſtit mens extra corpora, ſeque
Ipſa ſibi pugnans, tenebroſo in corpore verſat,
Aeraque, atque aliam fingit trans ſydera noćtem?
Hic ego crediderim bellare duella Thraſones,
Agminaque & totas vento diſſlare phalanges.
Hic habitare animos, porta quos miſſus eburna
Somnus inops rerum, & mentis mala gaudia paſcunt.
Aut quibus ad viuum inſedit febris aćta cerebrum
Cum ſimulacra vident miris male compta figuris.
His ſolitum in ſpatiis Phœbi conſcendere currus
Cum ſoles geminos, cum bis Cadmæia Pentheus
Mœnia miratur; furiiſq; agitatus Oreſtes
Nequidquam vltrices ferro diuerberat vmbras.
Ecquid enim in nihilo & vacuis diſcurrere campis
Poſſe rear, niſi Nil ipſum; nam mobile nullum

Aptius inuenias, nihili quando æquor arandum eſt.
Quiſquis enim cenſes corpus per inane cieri,
Fare age, quæ nihili partes? vbi ſiſtere motum,
Vnde venire iubes? curſus quicunque paretur,
Carceribus, metiſque, ſpatio medio, atque ſupremo;
Credo opus eſt: ſed enim in totidem diſpeſcere campi
Iugera qui poteris Nihilum, cui non fuit vnquam
Aut agri modus, aut cenſus? quoue obſecro dices
In Nihilo partem à prima differre ſecundam?
An re aliqua? verum nihili pars vtraque nil eſt.
An nihilo? vt poſsit prima de parte negari,
Quod nequeat de parte alia? næ ſic quoque fruſtra es.
Namque age, ſi primæ nonnulla negatio quadrat
Non tamen & reliquis, certe his, noliſue, veliſue,
Conueniet res ipſa, nequit quæ iure negari:
Atque adeo nihilum eſſe aliquid te iudice fiet.
Nec minus ille animi eſt falſus, qui corpora fingit
Corporibus disiuncta magis, diſtare minuſue,
Maiore vt vacuum, aut breuiore abſceſsit hiatu.
Scilicet inter quæ nihil eſt diſtare putabo;
Et nihilum nihilo credam fas dicere maius.
Hoc vetuit (ni mens multorum læua fuiſſet)
Naturæ ille ſagax Genius, quem audire magiſtrum
Iure ſoles, imum nihili, nihilique ſupremum
Cum diuerſa negat; quando interualla locorum
Et ſpatia haud aliud cenſet quam corporis ipſam

Digitized by Google

Molem interiecti; vario vt ſub nomine res ſint
Vna, interuallum, ſpatium, diſtantia, corpus. 4. Phy. t. 35.
At tibi pro meritis ſuperi plagoſe rependant
Grammatice, à doctis primus qui transfuga caſtris
Commento longe digreſſus in auia longo es, Io. Gram. digreſsione de loco ad 4. phy.
Plus tota exerrans cœli regione per vmbras,
Per tenues Nihili tractus, & triſtia regna.
Quiſquam hodie vanum auctorem per inane ſecutus,
Damnata inſtaurat vigilantum hęc ſomnia? quiſquam
Internos fingitque locos, clauoque trabali
Partibus in nihili immotis firmare laborat?
Vos quibus à vero nondum hæc in ludicra mens eſt
Verſa retro, vulgi quos nondum faſcinat error,
Corporeis, moneo, tantum ne fidite ſpectris.
At geminas rerum peſtes, Vacuumque, Nihilque
Porticibus, totoque Sophi proſcribite ludo.
Hoc velit, & magno Natura optauerit emptum:
Odit enim vacuum alma parens cane peius, & angui;
Eluditque dolo monſtrum, aut vim viribus exit,
Inſidias ſi quando aut vim molitur apertam,
Et vetitis rerum tentat ſe immittere regnis.
Vidiſti nitidum in marmor cum forte lacunas
Verterit adſtrictas Boreæ penetrabile frigus,
Vt ſolidæ abſiſtant vaſorum in fragmina cruſtæ?
Quin ſi aditum flabris, & hiantia clauſeris ora

Qua ducunt animam folles, næ brachia fruſtra
Intendis diuerſa, ſinuſque extendere certas;
Diſsiliant prius. hoſtiles nempe optima bello
Natura inſidias, vacuumque irrumpere ſenſit.
Nec putat indignum natorum corpora mater
Si laniet; tanti eſt informe auertere monſtrum.
Nemo igitur vacuos cœli trans lucida fingat
Templa locos, mundi per quos nutantia ventus
Mœnia diſiiciat; mundum hæc immota coercent,
Nec vis vlla queat propellere ſedibus orbem
Si nuſquam ſedet, & nuſquam eſt quo tendere poſsit.
Nemo iterum ſapiens vacuum citra ardua credat
Sydera, lucentemque Hecaten, quo mota recedant
Corpora; quin potius nuſquam vt conſiſtere peſti
Exoſæ liceat, contra quam pondere vergant
Aut ſurſum grauia, aut tendent leuiora deorſum.
Inde putant, quorum melior ſententia menti,
Longius impelli quæ vi proiecta feruntur.
Vt cum excuſſa procul Balearis verbere fundæ
Saxa inimica volant, liquefacti aut pondera plumbi.
Nam teretem quiſquis circum caput egit habenam
Aera vicinum mouit, qui turbine facto
Impulit ipſe alium, atque alias hic incitat auras.
Nec minus interea naturæ ſedulus ardor
A tergo ſpatium pulſi dum corporis implet

Longius

Longius extrudit, cœpit quodcunq; moueri.
Vt nequeat ſonipes curſu iam effuſus anhelo
Siſtere continuo iuſſus: nam longius auræ
Inuitum impellunt, dum primas audit habenas.
Non aliter quoque dia parens vim ſufficit Auſtris,
Corporibus, dum pone ſequax fugientibus inſtat.
Confertis acies veluti cum fertur in hoſtem
Ordinibus, premitur pede pes, truditq; virum vir.
Ac veluti placidæ per ſtagna immota paludis,
Incluſus vapor ætherias cum ſurgit ad auras,
(Seu pueri turbant iniectis æquora ſaxis)
Scinditur, inque ſinus curuo ſeſe agmine fundit
Vnda vndam fugiens, alternique orbibus orbes;
Inſcia miratur numeratq; volumina pubes.
Mobilior ſeſe plures ſic aura per orbes
Circinat vndanti ſimilis, cum flamine ventus
Impulerit tenui; & quoties nouus impetus ornos
Verberat allapſu, perque interualla remugit
Africus, aerios poſsis tot dicere fluctus.
Non tamen aut ſpatium ventus ſine fine pererrat,
Aut redit in ſe ſe, ſpiriſque ingentibus ambit
Solis vtramque domum: gelido nam ſæpe ſub axe
Hic Boreas furit, aut ſiccis perflamur ab Euris,
Africa dum Zephyris pluuioq; madeſcit ab Auſtro.
Vtque duo immenſum permenſi fluctibus Iſthmum

Oceani incurrunt; aut magno, ſulphureus Nar
Miſcet agens fluuio nomen periturus & vndas,
Seque alio flauum mirabitur agmine Tybrim:
Sic Boreas illic verſo fit nomine Caurus,
Degeneranſque loci in vitium, geniumq; ſuperbi
Victoris, tepidis peſtem pulmonibus afflat.
Fac tamen & nullos inter ſe motibus Auſtros
Oppetere aduerſis feſsi quandoque reſident.
Nempe etiam monſtris dixit ſua fata Deûm Rex;
Quique capit vires, vires quoque perdit eundo,
Et tenuem exhalans vaneſcit ventus in æthram.
At dum feruet hyems, & plenas ſpiritus Euris
Sufficit in buccas, illic ſe denſior aer
Cogit in anguſtum, quo compulit impetus auras;
Parte alia laxatque ſinus, laxoſque relictum
Explicat in ſpatium. Naturæ prouidus auctor
Has artes docuit, queis tenuia corpora cedunt
Succeduntq; aliis, vacuumque a finibus arcent.
Hac mihi Muſa tenus tantæ ſolatia cladis,
Hoc ſaltem, vires animumque in carmina fecit.
Plura velit, ſed plura negat fas diſcere quenquam:
Namque, ait, ipſe DEVS theſauris condit in imis,
Promit & inde Notos; at qua ratione, quibuſue
E rerum latebris, quærunt, quærentq; Sophiſtæ.

FINIS.

CHRI-

Digitized by Google

CHRISTVS PATIENS.

ELEGIA I.

Cœna vltima.

MVſa quid huc properas lugubri in ſyrmate? fruſtra es?
Non facit ad luctus nænia docta meos.
Huc lachrymæ, huc denſi ſine lege, ſine ordine planctus;
Ad numerum tantus reſpuit ire dolor.
Formoſi luctum Ionathæ Ieſſæius Heros
Fatidicę poſsit fallere voce lyræ.
Ad numerum gemitus Solymæ inter buſta profundat
Lamento vates nobilis ille ſuo.
Compoſitis fac poſſe modis mortalia plangi
Funera, cum flendi de grege turba ſumus.
At numeros fruſtra, moduloſque in morte requiris,
Quæ caret exemplo, quæ caret vna modo.
Scilicet arguto cane carmine; flebile quando
Chriſtus ab infami ſtipite pendet onus.
Ah! melius domini obtutu defixus, & hęrens,
Liquerer æternis attenuandus aquis.
Sanguineas aut mî lachrymas IESV elice, toto
Si tibi ſanguineum corpore flumen iit.
Tuq; adeo quicunque meos bibis, ingeme mixtis
Queſtibus; hic agitur res tua, quiſquis homo es.

Non

Non ſola eſt Iudęa nocens; nos cædis iniquæ
    Prębuimus cauſſam, præbuit illa manum.
At tibi ſi tanti eſt mœſtam quoque iungere Leſſum,
    I, patior, lachrymis præcine Muſa meis.
Præcine vel fruſtra: poſt raptum funere Chriſtum,
    Iam minimum noſtri eſt perdere verba mali.
FESTA aderant, agni properataq; fercula toſti;
    Et qui lege volunt azyma cruſta dies.
Cura fuit patrios ſeruari ex ordine ritus,
    Impleri & rebus ſymbola priſca nouis.
Diſcipuli Paſchæ præeunt pars iuſſa parando,
    Pars Domini cingunt ambitioſa latus.
Ignotam venere domum, data ſigna ſecuti,
    Et ſibi non ſtratis accubuere thoris.
Hic vbi tot ritus antiquatura cruentos
    Vna tot antiquis victima maior erat.
Mira canam; procul impuri, procul eſte prophani:
    Vera canam; veri vix habitura fidem.
Magnus vbi præiit tunc primùm verba Sacerdos
    Myſtica, mortali vix referenda ſono:
Panis abeſt viuos Chriſti conuerſus in artus,
    Et quæ nota putes pocula, ſanguis erant.
Certa fides, fidei quam firmat idoneus author,
    Quæ poſuit rerum ſoluere iura potens.

Nunc

Nunc quoque conuiuas idem indiuiſus in omnes
Diditur, orbiculo diſsimulante Deum.
Diditur, & totis tot per miracula ſæclis
Æternum ipſe ſui pignus amoris erit.
Proditor interea ſceleratus prodere pergit,
Ipſe palam certo proditus indicio;
Dum ventura ſuis Chriſtus fata ordine pandit,
Et quo quodque ferant, quo fugiantue modo.
Præſcius ergo mali cupiduſque, nouiſsima Matri
Verba facit; Solymæ nam comes illa fuit.
Arctius extremis Nati complexibus hærens,
Vix tulit acceptum reddere Virgo vale.
Si merui ſperare, feram hunc ego Nate dolorem,
Dixit, & in gemitus vltima verba cadunt.
Immeritos ſed ferre iuuet, quod ferre neceſſum eſt;
Nam tibi nec merito mors venit illa tuo.
Tu quod ferre iubes animo da ferre volenti,
Magne Pater; ſequimur quo tua iuſſa vocant.
Ergo vale: figit lachrymis humentia Nato
Oſcula, maternis miſcuit ille ſuas.
Macte animi, dixit, tantillum hoc robore Mater
Optima, vix ternis orba diebus eris.

ELEGIA II.

Oratio in Horto.

NOx erat; inque vicem plenis tum cornibus ibat
Cynthia fraternis æmula luminibus.
Surgitur, & tacito comitatus ab agmine Chriſtus
Scandit Oliueti quæ iuga nomen habent.
Hortus vbi, à Solymis paulum iam colle reducto,
Vmbriferiſque frequens ſurgit oliua comis.
Seceſſum hic lachrymis, & amica ſilentia nactus
Innocuas ſupplex tollit ad aſtra manus.
Vt ſubiere animo pœnarum mille figuræ,
Sputa, flagella, alapæ, vincula, ſpina, cruces;
Vt ſcelerum facies ſpectra horrida circumſpexit,
Cunctaque in inſontis crimina miſſa caput:
Ingemuit triſti mentem formidine preſſus;
Si videas, ſcires indoluiſſe DEVM.
Imbre fluunt oculi, reliquos it ſudor in artus;
Sed lachrymæ ſanguis, ſudor & ille fuit.
Magne Pater, dixit, poterat tibi ſanguinis hauſtum
Eſſe ſatis, Nati ſi fuit ille tui.
Ferre extrema iubes? hi ſunt extrema dolores:
Pene fugit tanti vita timore mali.
Si tamen eſt ſudaſſe parum, fundique cruorem
Innocuum flagris, vulneribuſque placet;
Nulla mora eſt: etiam poſt funera, ſi quid in imo
Pectore erit reliquum, cuſpis adacta bibat.

Audierat

Digitized by Google

Audierat Pater, & natum miſeratus, ab alto
Aligerum allabi protinus axe iubet;
Solarique ægrum (quanquam non mollia ferret
Iuſſa, & ſanguineo tergere ab imbre genas.
Chriſte quid è cœlo quæris ſolatia? vires
Vt caderes fortis defuerantne DEO?
Ah! video; ipſe tibi ſolatia demis, vt alte
Noſtram hominum poſsis indoluiſſe vicem.

ELEGIA III.

Comprehenſio.

SEd quid pulſa pedum tremuit ſub pondere tellus?
Vnde micant dubiâ tot mihi nocte faces?
Fallor? an arma ſonant? non fallimur, arma propinquant
Quâ Solymæ tritum ſemita monſtrat iter.
Hoſtis habet muros? an turbant ſacra Latini,
Paſcha nec antiquis ritibus ire ſinunt?
Audio: ſollicito ſubmumurat omnis Ieſum
Turba ſono, hic, aiunt, præda tenetur, adeſt.
Audiit & Chriſtus, venientiaque occupat vltro
Agmina, iam certam certus adire necem.
Quo ruitis Ciues? coram quem quæritis adſum,
Nil opus eſt aditus cingere, nulla fuga eſt.
Dixerat; & verbo proſtratum corruit agmen,
Et toto latam tergore plinxit humum.

Fit ſonitus, trepidant concuſſo vertice frondes,
Diſiectæque faces, ſparſaque tela iacent.
Acrius audaces ſurgunt ſine viribus iræ;
Durius imbelles in ſua terga ruunt.
Perſiſtunt tamen: eripuit furor, iraque mentem;
Sentit, & eiurat turba ſceleſta Deum.
Addit & ipſe animos Iudas, dux agminis ille eſt,
Et Domino vel ſic obuius ire tulit.
Proh ſcelus! amplexus iungit, ſolitaſque magiſtro
Blanditias fœdo perfidus ore facit.
Hoc fuerat prædæ ſignum, ſimulataque pacis
Oſcula, ſunt tantæ teſſera perfidiæ.
Ergo cohors toto in Chriſtum furiata cucurrit
Impete, tunc nullas denique paſſa moras.
Mille ſimul tenuere manus, vni vndique mille
Certatim iniiciunt vincula, mille trahunt.
Induit hic ſtrictis nihil obluctantia nodis
Brachia, ceruicem funibus ille premit.
Implicat ille comas læua, auerſaſque retorquet,
Audaci mentum vellicat ille manu.
Ac veluti ceruum cum terret odora canum vis,
Inſonuit cornu, conſonat omne nemus.
Ille modo pedibus campum tranſmittit apertum,
Nunc dumeta celer per ſinuoſa volat.

Vicinus

Digitized by Google

Vicinus legit obtortos canis impiger orbes,
Quotque præit ceruus, tot ſubit ille vias.
Donec hians ſaltu immiſit ſe viuidus Vmber,
Fixit & ardentem dente tenace feram.
Tum vero omne ruit vulgus, tenet auribus ille,
Hic pedibus, guttur dentibus ille premit.
Denique de toto vacua eſt pars corpore nulla,
Totque ſimul rictus vix fera tanta capit.
Vndique ſic Chriſtum prendunt aut prendere certant
Harpyiæ: pretium vel tetigiſſe fuit.
At vos ætheriæ quin iungitis agmina Mentes?
Quid nimium lentæ turba ſedetis iners?
Hûc agite, & Regem vobis defendite raptum;
Si decus eſt veſtri, ſi caput ille chori.
Nil agimus miſeri; cœlo ceſſatur ab alto,
Et ſocii captant, qua via facta, fugam.
Quo raperis Simon? ferrum quid inutile ſtringis?
In cuneos Samſon vix bene ſolus eat.
It tamen, & toto ſublatum ſurgit in enſem
Robore, væ capiti proxime Malche tuo.
Occideras: ſed enim paulum dum vertice aberrat,
Auriculam turpi vulnere dextra tulit.
Nec ſatis: audebat medium moriturus in agmen,
Cum Deus audentem condere tela iubet.

Non iam tempus eget, Petre, defenſoribus iſtis?
Sternere cum poſsim voce, quid arma paras?
Nunc quoniam magni ſic ſunt mandata parentis,
Quæ me cunque manent triſtia, ferre decet.
Sic ait, & truncis aurem ceruicibus aptat,
Ceruicique ſalus applicuiſſe fuit.
Non tamen his poſſunt miteſcere pectora monſtris,
Pectora Caucaſiis aſperiora iugis.
Verberibus tundunt, ſed blandior ille redhoſtit;
Adiiciunt diras, mitia verba DEVS.
Impediunt vinclis, ſed ſtrictæ ad cętera, ſtringi
Ne miſero proſint, non potuere manus.
Ite truces animæ! mala gens; dux proditor iſtâ
Dignus erat turmâ, turmaque digna duce.

ELEGIA IIII.

Deductio ad Caipham, & nocturnæ contumeliæ.

NOcturno interea Scribæ coiere Senatu,
Et preſsis iras dentibus exacuunt.
Omnem auidi captare ſonum, ceu peruigil auceps
Sollicita ad teretes excubat aure plagas.
Sæpe nimis ſegnes cupidi dixere miniſtros,
Sępe nimis longas increpuere moras
Precipitant tamen hi celeres, raptantque ſequentem,
Vincula ſi iuſtis, paſsibus ire ſinant.

Qua

Qua licet obſequitur Chriſtus greſſuque ſecundat,
Seu trahit hinc miles, ſeu magis inde rapit.
Iam Caiphæ reſonant totæ clamoribus ædes,
Pontifices plauſu, lętitiaque fremunt.
Vnius exitio, diſcordes cætera, fecit
Impietas animis, conſiliiſque pares.
Vox vna eſt capiti inuiſo præfigere Theta;
Ducitur, & miſero eſt cauſa peracta reo.
Conſtiterat medius, placido reuerentia vultu,
Plurimus & roſeo ſplenduit ore decor.
Mille ſubornati iurant mendacia teſtes,
Sed male confutis non ſatis apta dolis.
Audit, & immoto Chriſtus ſatis ore refellit
Crimina in auctores digna redire ſuos.
Tum Cayphas; vigiles æterni numinis aras
Teſtor, ait, poſthac ſit tacuiſſe nefas.
Tune Dei ſoboles magnum Patris incrementum,
Quod populi nimium credula turba canunt?
Annuerat: Scribæ tunicis à pectore ruptis,
Hinc ſcelus exclamant, abripe, morte luat.
Nec mora funeſta ſurgit cum voce Senatus;
Redditur & vinclis opprobriiſque DEVS.
Quis mihi nunc memoret tot dira, o Chriſte, tot ictus
Quos tibi certatim turba proterua tulit?

Cum

Digitized by Google

Cum reliquas longæ tua per ludibria noctis,
Falleret excubias triſte ſatellitium.
Cum teneras duro quateret tibi verbere malas
Vndique ſquammato flexilis ære manus.
Lumina velatum cum diuinare prophetam,
Quæ toto attigerit de grege dextra, iubent.
Cum traheret mentum, vultus cum ſcurra verendos
Inſpueret, ſputo ſpurcior ipſe ſuo.
Hei mihi; ſi tantos peperi tibi, Vita, dolores
Noſtraque ſunt iſtis auſa pianda malis.
Sum tamen, heu fateor: capitique infracta decoro
Verbera vulneribus ſunt medicina meis.
His mihi libertas vinclis, his gloria quondam
(Non fueram tanti) quæritur opprobriis.

ELEGIA V.

Accuſatio coram Pilato & Herode.

VIx croceum liquit Tithoni Aurora cubile;
Iam viduis ſcribæ proſiliere thoris.
Pontifices quæ ſacra pios tam mane vocarent
Plebs ſtupet; at templi nemo tenebat iter.
Concilium magnis forſan de rebus habendum eſt:
Scilicet inſontem perdere, cura grauis.
Conſedere locis fraudum fœcunda nouarum
Pectora, conceptum frons habet ipſa ſcelus.

Pars

Digitized by Google

Pars velit vnanimi damnatum voce, paternis
Legibus, & prompto tollere iudicio.
Plebs rapiet, monuit Cayphas, nam fama recepit,
Noſtris hunc odiis, immeritumque premi.
Innocuas præferre manus, iuſtoſque videri,
Quid nocet? iniuſtos, eſto, fac eſſe iuuet!
Pontius ergo opus eſt Prætor, qui milite turbas
Arceat, & iudex ſuſpicione vacet.
Quid metuam noſtris ne ſtet ſententia votis?
Iuſtitia his fieret teſtibus ipſa nocens.
Sæpe vel inuitus Cayphas oracula fatur;
Iuſtitia his viſa eſt teſtibus eſſe nocens.
Conſtitit ad Latium Chriſtus, Scribęque tribunal;
Norma tamen Latii non fuit vlla fori.
Stat reus hinc, illinc actorum incondita feruet
Turba, ſacerdotum quod fuit in Solymis.
Crimina non conſtat plura, an conuitia iactent,
Hęc tamen inuidia conſtat, & illa iaci.
Senſerat, & ſortem Prætor miſeratus acerbam,
Æquior inſonti eſt tot per iniqua reo.
Dumque moras nectit varias, ſubducere Letho
Innocuum ſi qua forſitan arte queat:
Forte aliquis, patriam hic, inquit, Galilæius omnem
Concitat, & turmas ſeditioſus agit.

Ergo hominem patrio Galilæum ſiſtite Regi,
Nec reus hic noſtri eſt, culpa nec illa fori.
Sic ait, & ſolio Prætor conſurgit ab alto,
Totaque ad Herodem pompa reflectit iter.
Iam foribus propior regni grauis æmulus inſtat,
Rex caue; nam multo milite cinctus adeſt.
Hoc Scribæ facinus, hoc vnum credite iurant,
Teſtati ſuperos, ingeminantque ſcelus.
At ſuperi damnant, neque Rex periuria curat,
Fama prior demit, reſque probata fidem.
Bis populi Chriſtum fuerant procul vrbe ſecuti,
Immemoreſque domus, immemoreſq; cibi,
Bis populos pauci, viſu mirabile, panes
Implerant, Cererem multiplicante DEO.
Rex meminit, cupiduſque viri eſt, cupiduſque videndi
Maius vt humanis viribus edat opus.
His ſuper; & multa indigno ſermone rogatus,
Alloquii nullam reddidit ore vicem.
Hæret adhuc Prodromi nuper morientis imago,
Nec fuerat tanti perdere verba DEVM.
At mihi quicunque es, non indonatus abibis
Rex ait, & cerebro munera digna feres.
Huc niueam properate togam, non ſit ſatis illi
Hellebori quantum creſcit in Anticyra.

Aptior

Aptior hoc nemo fuerit regnator Amyclis,
Qui populos muta ſub ditione regat.
Dixerat: inque noua Chriſtus dum veſte refulſit,
Iudicio plauſum regia tota dedit.
Regia, non Scribæ, qui mortem & cuncta volebant
Dira; cachinnari non libet inuidiæ.
Nunc quid agant? nullum ſupereſt tentare tribunal,
Et ſupereſt ſecum quem periiſſe velint.
Ire ſinant? pudet incepto deſiſtere victos,
Quemque ſemel vicit, non capit ira modum.
Vndique dum turbæ creſcunt, audacia creuit;
Ad Latium rurſus vox fuit ire Ducem.
Si leges, ſi iura negant, quod iura negabunt
Quod leges, furiæ ſeditioque ferent.

ELEGIA VI.

Accuſatio altera apud Pilatum, & flagellatio.

QVa rapitur Chriſtus clamorque, horrorque pręibant;
Pontius audierat, proſiliitque domo.
Vix bene conſtiterant, reſonat clamoribus æther,
Mitte neci, meruit, vel meruiſſe puta.
Si meruit proferte ſcelus, meruiſſe putabo:
Hactenus in nullo eſt crimine, Prętor ait.
Miſimus Herodi, donatum veſte remiſit;
Non eſt conueniens ſontibus ille color.

Quem totæ norunt Solymæ, clamantque nocentem,
Turba refert, merito non erit ille reus?
At gemino tantum teſte, hæc ſi cura remordet,
Debuerat pridem vile periſſe caput.
Tum vero magis atque magis crebeſcere murmur;
Arma etiam verbis aſperiora parant.
Cum timidus Iudex, cedendum eſt ergo furori,
Dixit, vbi victis legibus arma vigent.
I miles, lacera hunc totos immaniter artus,
Turba aliter flecti ſeditioſa nequit.
Ocyus Auſonii properant ad iuſſa manipli:
Heu quot Roma tibi ſunt modo carnifices!
Longa mora eſt Latias virgis ſpoliare ſecures,
Vix aliquot Lictor inſtruit inde manus.
Expediunt rigidis horrentia cingula bullis,
Dura quibus munit fibula vtrimque caput.
Marmor erat medium, cui fornix vndique circum
Incubat, & toto eſt pondere nixa domus.
Hic poſita Chriſtum conſtringit veſte ſatelles,
Errat virgineo plurimus ore pudor.
Phœbe vides? pergis ſceleratam extendere lucem,
Anne Thyeſtæa præcipitare via?
Quin Domini obnubis properata nocte pudorem?
Incipies ſero ſcilicet eſſe pius.

At Deus

Digitized by Google

At DEVS in pœnas ſibi vendicat hactenus illum,
Qui meruit tenebris tetrior eſſe, diem.
Vix ſtetit affixus ſaxo, cum fuſus ab omni
Parte ferus miles verbera mille ferunt:
Eia agiles ſocii (ſic turba proteruit) Apellæ
Quam volupe eſt tergum dilacerare canis!
Pro ſe quiſque manum probat, ingenteſque lacertos,
Vulnus & intacto deſtinat ante loco.
Scorpius hic radiis corpus diſcerpit acutis,
Hinc teneram mordax fibula, & inde cutem.
Hic nerui, hic funis grauiori tunditur ictu,
Vapulat hinc virgâ, vapulat inde flagro.
Nec mora, nec requies: feſſo ſubit alter & alter,
Quando ſuam quiuis geſtit obire vicem.
Non tam denſa pluit concuſſa ex ilice glandis,
Aſpera quam primo frigore læſit hyems.
Non ita tecta ſonant, largo cum Iuppiter imbri
Frigore concretas eiaculatur aquas.
Verberibus locus ante deeſt, quam verbera, & vnum
Omnia nunc late vulnera vulnus hiant.
O dolor! o pietas! inter tot acerba, tot ictus,
Quæ tenuere DEVM vincula, ſtrinxit amor.
Conſtitit immotus, niſi quantum pondere victum
Concuterent valida verbera miſſa manu:

Nec gemitus miſit, niſi queis tot crimina planxit:
Si decuit, decuit ſic mala ferre DEVM.

ELEGIA VII.

Coronatio, & condemnatio.

BArbarus en miles (fas ſit dixiſſe Quirites
Hactenus, hoc facta eſt barbara turba die)
Regalem inſtituit noua per ludibria pompam,
Pœna tamen Chriſto ſeria ludus erit.
Dant manibus ſceptrum, ſceptrum fuit illud arundo,
Quęritur & regi purpura digna nouo.
Impie nil opus eſt peregrino murice miles,
Ipſe ſuo rex eſt ſanguine purpureus.
Redde togam, Lictor, quocunque illuſa colore eſt,
Purpuream tactu fecerit ille ſuo.
Quod deerat ſcenæ, capitique inſigne decorum,
Sentibus è rigidis texta corona dedit.
Proh dolor! impactis penetrantur tempora ſpinis,
Oraque ſanguineo perpluit imbre caput.
Iudicis ad ſolium miſerando hoc ſchemate Chriſtus
Siſtitur, heu lachrymas ſaxa vel ipſa darent.
At populi magis atque magis furor impius ardet,
Fige cruci, inclamant, abripe, fige cruci.
Excute, relligio ſi quæ te tangit, amicus
Non aliter magni Cęſaris eſſe potes.

Hic ſi

Digitized by Google

Hic ſi qua eſt, plectat noſtros ea culpa nepotes:
Sit ſcelus hoc noſtrum, tu modo fige cruci.
Perfida gens! odia exercet conſtantia magno
Perdere cui tanti eſt, vt periiſſe velit.
Et perdes pariter, pariter ſcelerata peribis,
Quæ temere effundis, pondus & omen habent.
Cæſare nunc iactas te principe, Cæſare quondam
Vindice, commiſſum debita pœna manet.
Hactenus inſontem morti demittere Prætor
Non tulit, & iudex pene patronus erat.
Cęſaris audito ſed nomine, territus hæſit,
Vt Iouis ætherio tactus ab igne ſolet.
Hoc vno potuit percelli fulmine victus,
Pro tonitru nomen, pro Ioue Cæſar erat.
Intonuit quoties, toties incerta Pilato
Mens labat, & vano eſt denique victa metu.
Perque ſcelus quod nulla ſatis deuouerit ætas,
Innocuum damnat crimine, morte DEVM.
Stultus, qui toto ſcelus indelebile Ponto
Eluere affuſa poſſe putauit aqua.

ELEGIA VIII.

Crucifixio.

ABluerat Prætor manſura piacula, Regem
Exuitur Chriſtus, induiturque reum.

Crux

Crux petitur clauique, nouæ noua fercula ſcenæ,
Claudenda eſt tragico fabula tota modo.
Feruet opus, ſceleri plebs officioſa miniſtrat,
Inſtant Pontifices; omnis acerba mora eſt.
Mane fuit pridem, pridem ieiunia ſolui
Suadet acuta fames, ſuadet adulta dies;
Intima ſed magis exſtimulat præcordia liuor,
Menſa nec hoc viuo, vita nec ipſa placet.
Crudam humeris molem fabricato è robore raptim
Imponunt, oneri nec minus ille ſubit.
Hauſerat exiguum tortor cum ſanguine robur,
Hauſerat & longis nox vigilata malis.
It tamen: at victæ medio in conamine vires
Et genua immani pondere preſſa labant.
Ruſticus hac Simon forte aduentabat in vrbem,
Priſca Cyrenęum fama fuiſſe refert.
Obuius arreptum miles, nolitue, velitue,
Impoſitæ cogit ſubdere colla trabi.
Damnat inter fruſtra longi ſub pondere trunci,
Nam male damnatam vis fuit ire viam.
Sole ſub occiduo Solymæ mons deſpicit arces
Molliter aſſurgens, Golgotha nomen habet.
Huc iter eſt; illic poſita ſuper arbore Simon
Sederat, & Chriſtus iam iuga ſumma tenet.

Procubuit

Procubuit iuſtus, laceroque è corpore rapta
Veſte, ſuper diro ſtipite membra locat.
Imminet & miles, & prædæ Lictor inemptæ,
Cum veſtis nulla ſutilis eſſet acu.
Ergo vbi partiri diſsutam in fruſta nequibant,
De ſpolio, & tenui eſt alea ſumpta toga.
Mox manibus clauos figunt, pedibuſque trabales,
Et valido plantas verbere tranſadigunt.
Incutitur quoties repetito malleus ictu,
Intima bis geminus permeat oſſa dolor.
Huccine mortalis progreſſa audacia, & iſtos
Auſa forare pedes, auſa forare manus!
Haſne manus quæ tot per monſtra ægriſque ſalutem,
Et iam defletis reſtituere diem!
Chriſte cui tantum de te licuiſſet inulto,
In te ni noſtri plus potuiſſet amor?
Huc ades o quiſquis pendentem è ſtipite cernis
Subque tua agnoſcis carne latere DEVM.
Suſpice crudeli redimitum tempora ſerto
Oraque ab heſternâ liuida ſæuitiâ.
Cæſariem mentumque atro ſordentia tabo,
Deiectaſque genas; exanimeſque oculos:
Viſcera per laceras iam pene fluentia coſtas,
Sparſaque mille aliis vulnera mille locis.

His tibi vaticinans miſto inter gaudia luctu:
Fatidico Iſaias præſcius ore canit;
Hauſturum optatam de fontibus eſſe ſalutem,
Quique fluunt manibus, quique fluunt pedibus.
At ſcelerum elutus ſaniem, tetrumque cruorem,
Parce nouæ impuras labis habere manus.
Parce animi infælix, tantoque ingratus amori,
Intentare iterum dira necemque DEO.
Nos potius, nos Chriſte, precor, rape in omnia tecum
Pollicitus; iam te ſuſtulit arbor humo.

ELEGIA IX.

Mors.

INterea totis fundunt ſeſe agmina portis,
It puer, it cupido fœmina miſta viro.
Viſendi ſtudium eſt, animus non omnibus idem:
Hic probat, at tantis ingemit ille malis.
Mœſta etiam Mater, fido comitata Ioanne,
Adfuit, in lachrymas officioſa ſuas.
Nec timuit turbas virgo perrumpere; Nati eſt
Victus amore pudor, victus amore dolor.
Filius, o luctum! trabe iam pendebat ab alta,
Saucia cum mater conſtitit ante pedes.
Quæ tibi tum facies Virgo? num plangere pectus,
Num fuit in caſtas impetus ire genas?
An laceris vlulaſſe comis, an forte coortis
Exanimem tenebris diriguiſſe putem?

Sic Tobiam genitrix, ſic amens flebat ademptum
Herodis rabie mater inulta ſuum.
At fidens animi Virgo, quos pręſcia dudum
Prędidicit luctus, ferre animoſa parat.
Et quanquam immenſo pectus confixa dolore eſt,
Stat tamen, exiguo paucula queſta ſono.
Heu qualem aſpicio! quantum es mutatus ab illo
Qui gremio fueras ſarcina grata meo!
Qui talem adſpiciat viſum prius eſſe negabit,
Vix liquido mater dixerit eſſe ſuum.
Te tamen eſſe meum, denſis frons horrida ſpinis,
Foſſa manus, flagris membra cruenta docent.
Hoc quoque quod natum vix poſſum agoſcere mater,
Ah! nimis ex vero te docet eſſe meum.
Hic color, hæc vultus ſuperant ſimulacra decori,
Non tamen hæc matri diſsimulanda tuæ.
Agnoſco natum: tu mœſtam agnoſce parentem;
Ne tibi ſim mater quod mihi crimen obeſt?
Quis malus inuidit lachrymis tua vulnera noſtris?
Frigida quis tepido membra fouenda ſinu?
Non ego, ne ſæui peragant mandata miniſtri
Impedio, iungi ſi quid ad iſta poteſt.
Nec tibi quæ genitor pręfixit fata reuello;
Vnum oro, matrem detur vt eſſe piam.

Plura locutur𝑎 vocem dolor intercludit:
　Sed dolor, & gemitus plus quoque vocis habent.
Frigida vix cœlo demittens lumina Chriſtus,
　Vidit, & o carum, dixit, vterque caput,
Viuite concordes; tu pro me filius, & tu
　Diſcipulo poſthac pro genitrice meo.
Hæc tantum effatus: ſitienti lingua palato
　Longius officium voxque caduca negat.
Quantum erat, o feritas, morienti parcere? quantum
　Vel gelido extremam fonte leuare ſitim?
Si bene quid pietas media iam in morte meretur,
　Mecum audi, & pietas diſce quid iſta velit.
Non ille Auſonios, non Scribas deuouet hoſtes,
　Omnibus impune hanc ſupplicat eſſe necem.
Parce pater, dixit, nullumque hoc crimine damna,
　Plus habet erroris culpa, minus ſceleris.
Fellea, prô miſerum, poſcenti pocula præbent:
　Longo crudeles nunc quoque de calamo.
Quæ DEVS vt ſummis libauit toxica labris,
　Fata ſuum finem iam mea, dixit, habent.
Dixit, & exclamans (quid ſingultantia rumpis
　Verba dolor, ſine dum paucula, iam taceo)
Dixit, & exclamans (iam iam hoc caput obrue luctu,
　Dic tamen hoc vnum, dic dolor) emoritur.

FINIS.

Miſcel.

MISCELLANEORVM
LIBER VNVS.
AD LVDOVICVM XIII.
GALLIARVM ET NAVARRÆ REGEM
Dum liberam regni adminiſtrationem per ætatem ſuſcepiſſet.

QVis me beauit nuntius vltimum
Tardi Boötæ ſub Ioue frigido,
Longique vim morbi obſtinatam
Diſſoluens mihi me redonat;
Iam Ludouicum Regibus additum
Moliri habenas nobilis imperî,
Togaque donatum virili
Impauidis dare iura Gallis?
O dedicandum poſtibus his diem!
Creſſâ ô Sodales, non careat notâ
Quotcunque IESV militatis
Dulce Sodalitium profeſsi.
Ille & piorum ſe memorat genus
Abuſque ſceptris Francigenûm vltimis,
Cognominemque Ludouici
Indigetis meminit nepotem.
Ille & paternis nos ſtudiis bonus,
Et ſi quid iſtis arctius eſt, fouet;
Doctaſque complexus ſorores

A tenero ingenioſus vngui eſt.
Calumniatrix Hæreſis abſtine
Mendaciorum, quæ profugos ſolo
Gallos paterno Ieſuitas
Sarmatiæ populis canebas.
Audi tuorum quod doleat gregi,
Audi inuidendum, & rumpere; Viuimus,
Viuunt, valentque Ieſuitæ,
Gallia quos amat, atque amabit.
Quos Flexiani Gymnaſii arbitros
Deuinxit arrâ non violabili
Henricus æternis receptus
Sedibus, inque ſui renaſcens
Vultu Loyſi. Talis in arduum
Et Galliarum creuit in Herculem
Vinci inſolentem: ſic decoros
Ille oculos tulit, ille greſſus:
Tali fuiſſe Francia ſcit ſtatu
Dulci in iuuenta: Borbonii ſciunt
Quos eſſe Muſarum ſacratos
Munificus voluit penates.
In te parentem cernere viuidum
Quantum, ô Loyſi Flexia geſtiit,
Spectare cum cunas auorum
Egit amor, pietaſque nuper?

Cum

Cum pubis iſthic agmina Gallicæ
Diſtincta in omnes Pieridum choros,
Et vota certatim, & ſonoros
Quęque tibi cecinere plauſus.
Cum Ludouicum reddere millies
Docta eſt iocoſâ vocis imagine,
Cum tota Muſarum politis
Viſa loquax domus eſſe chartis.
O Liliorum Borbonium decus,
Quis ſenſus alto pectore tum fuit,
Cum patriam, & primos videres
Magnanimi genitoris ortus?
Has ille in auras vagiit editus
(Si tantus vnquam vagiit Hercules)
Primoque matrem noſſe riſu
Et roſeis didicit labellis.
Hoc ecce, Princeps, quod terimus ſolum
Plantam labantem, & pondus amabile
Firmabat vltro, dum cadenti
Triſte ſuo timet eſſe Regi.
Hic qua implicatis ilicibus nemus
Ipſas tegebat cum latebris feras,
Calles tetendit ille primum,
Inſidiaſque animoſus infans.
At tu, Loyſi, quem ſtudia hæc iuuant,
Ardorq;

Ardorque dulcis; parce fugacibus
Obſtare ceruis, neu laceſſas
Vulnificum, horribilique mala
Suem timendum. fulminis hoc iacet
Adonis ictu, nec ſemel vltimo
Defunctus Henricus periclo eſt,
Dum violens tulit ire contra:
Materna prudens conſilia indoli
Miſce paternæ, dum melior calet
Sanguis; neque indulge ruenti
Feruidior nimium iuuentæ.
Vos ô fauentes vos ſuperi precor,
Seruate regni delicium diu,
Gentemque ſoſpitare in vno
Non fuerit graue Ludouico.
Veſtris vigentem præſidiis date
Caſus per omnes; ſiue toga inclytum,
Et rura ditantem voletis,
Siue ſago peracuta belli.

REVERENDO PATRI IOANNI A VINEA SOC: IESV
ſub Indicam profectionem ſacris primum operanti.

ERgo ratum ſedet hoc animo, immotumqu ſedebit,
Linquere bis patriam, bis quidquid dulce tuorũ eſt?
Certus es? & mœſtos prima inter ſacra valere

Extremum

Digitized by Google

Extremum, æternumque iubes? ſatis eſſet amicis
Tunc periiſſe ſemel, quando tute ipſe tuorum
Amiſſum ex oculis aliena in iura dediſti.
Quid modo non patriæ, ſed mundi transfuga totum
Vis mutare diem, cœlumque & nota peroſus
Aſtra, nouas Helices, peregrinaque ſydera quæris?
Non placet, obliquis Phœbus cum reſpicit hirquis;
Nempe alibi quærenda plaga eſt, cui cardine ſummo
Stet librata dies, Titan vbi pendulus inſtans
Verticibus, totas abſumat corporis vmbras:
Quo rapis incautum dolor improbe? mene profano
Sperabas hunc poſſe diem corrumpere luctu,
Gentis honos noſtræ primis cum ſiſtitur aris?
Omnia cum lætis ſubſultant plauſibus, omnes
Ignoti, notique nouo bona carmina Myſtæ
Concipiunt, feſtiſque onerant altaria donis,
Squallidus vnus eam, diuinoſque inter honores
Triſtior occurram facies, atque omina turbem?
Non hoc tempus eget luctu: muliebre recuſat
Officium, lacrymaſque, malis ſponte obuia virtus:
Deuotumque Deo caput, exantlare paratum
Quæ fors cunque feret, ſeu pulchræ occumbere morti,
Flere nefas. Verſo potius quin carmine fælix
Da Muſa auſpicium, quæque inconſulta coegit
Fundere verba dolor, voto meliore retracta.

Vos Superi, vos eſte boni tam fortibus auſis;
Tuque adeo quo pridem animi te maſcula virtus
Quo penitis ardens fibris calor entheus vrget,
Perge Deo monſtrante viam; quocunque vocabit
Tutus adi, certuſque incerta pericula luſtra.
Eſt tuus, eſt animus lucis contemtor, honeſtam
Qui fuſo bene credat emi vel ſanguine mortem.
Macte animi virtute iſta, pete deuia mundi,
Extremos hominum Iapones, nimiumque timendos
Hoſpitibus Ghinas, populorum & quidquid ad Indum
Orbis deuexo terrarum margine celat.
Exilium forti nullum eſt: quemcunque polorum
Aſpicies, æquo diſtabit limite cœlum.
Vade age, tot denſa populos in nocte iacentes,
Prædam Erebo certam, Chriſto da vindice lucem
Aſpicere optatam, cœlique in parte reponi.
Hanc ſpem ferre tui mater, hac poſsit aniles
Solari curas, capitiſque pericula cari;
Poſtque aliquot ſegetes, tam longi tædia curſus,
Annaleſque iuuet veſtrorum audire laborum.

REVERENDO PATRI ANTONIO LAVBEGIO.

FElices nimis & nimis beati
Belgæ, quos patriæ tumultuantis
Vix fracto feriunt ſono ruinæ.
Nos iunctæ attoniti fragore ſtragis

Tantum

Tantum non tegimur calente buſto!
Felices iterum, & nimis beati
Belgæ, queis patrio procul penate
Rerum eſt prima ſalus, & vna Chriſtus.
Nobis hinc patria, inde blandiente
Cognato grege, vix fit vt nihil mens
Terrenæ hinc capiat, vel inde fecis.
Te vero ter & amplius beatum,
Pars Laubegi animæ ſecunda noſtræ:
Dignum ô magnanimis ducem colonis,
Dignos magnanimo duce & colonos,
Qui tecum aut Eboræ modo, aut Coimbræ
Docto in puluere ſeriis duellis
Proludunt agiles, teruntque ferrum,
Quo quondam ſtygios tenebriones
Collato pede cominus fatigent,
Et truncos faciant Deos minutal:
Tota vt barbarie hoſtibus ſubactis,
Victricis ſtatuant crucis trophæum.
Torpentes agite excitate Belgas,
Ignauos agite increpate Belgas:
At quos non pigeat ſequi vocatos
Aptis ſarcinulis, & expeditis,
Venturos agite aduocate Belgas.
Nunc quidem; at valida manu rudentes

Digitized by Google

Si ſumat poſitis Batauús armis,
Suceſſuque alias ſecundiore,
Inſuetum per iter, pigrúm Bootæ
Aſſueſcat ratibus ſubire plauſtrum;
Non eſt quod ſolitum Tagus celeuma,
Aut Bætis canat; vltimoſque Belgas
Ad curſúm vocet Indicum; præibunt.

DE SEPTEMTRIONALI HOLLANDORVM NAVIGATIONE.

Loquitur reuerſus nauta.

OEdipus huc aliquis, qui noſtra ænigmata ſoluat:
  Nil mihi cum Dauo, nil mihi cum Batauo.
Fallitur hinc quiſquis mercatum exiſſe putabat;
  Mercatum, fateor, mens tamen ire fuit.
More nouo velis venatum, & nauibus ibam,
  Candida vbi ſummo curſitat Vrſa mari.
Cum furit Æolia Boreas inſanus ab Arcto,
  Æquor vbi placido marmore ſternit aquas.
Vidimus & Scyllam, & ſolidas ſine rupe Charibdes,
  Nauta vbi non Scyllam, non timet illa canes.
Denique (quis credat?) Ponto quia naufragus illo
  Non potui fieri, naufragús huc redeo.

PRO INSVLSO ANAGRAMMATISMO

Franciſcus Coſterus Ieſuita.

Certo tu es aſinus Africus; ſic.

AVCTORI REPONITVR

Lucas Oſiander Prædicantius.

Nil tu aſine carpes, i ad carduos.

CEruice torta, mille carnifex modis

Fingis, refingis cereum nomen mihi,
Aſinumque miro grammatum textu facis.
Nunquam futurum ni tuum SIC adſuas;
SIC inficetum! SIC inurbanum! quaſi
Suam tibi addat vxor in criſtas colum.
Vis me Africano genere prognatum; papæ!
Longe id petitum eſt, omniumque ingratiis:
Nam quis Aſinorum Punicum celebrat genus?
Vnicum Apuleius Afer Africum canit
Aureus Aſellum; ſobole ſed nulla ferunt
Vſquam beatum. Iuppiter factum male.
Tibi vero ſtemma ſanguine Arcadico inclytum,
Ante & Gigantum prælia, & lunæ globum
Cœlo micantem; genere mortali altior
Stirpe inuidenda tangis antiquum chaos:
Niſi fallor, hæſit nomen hinc Græcum tibi,
Fertile elementis, quæ tuam gentem arguant;
Siue tu Oſiander, ſiue Onander diceris.
Hoc tute genere macte ſis, per me licet:
Sed te impudenter vt ſacris ſic ingeras
Animal profanum, ruminare neſcium,
Nec vngue fiſſo, moneo, per me non licet;
Nec lege liceat. Abſtine ergo, ſi ſapis,
Dentem, vngulamque ſcriptionibus ſacris;
Nam licet hianti ſæpe rictu prenſites,

Nil aſine carpes, ad tuos i carduos,
Aut fuſte referes dedolatus hinc pedem.

EIDEM.

Sæcli incommoda, peſsimi Miniſtri,
Sic vobis licet eſſe feriatis,
Vt bonas male collocetis horas
Torquendis miſere modos per omnes
Vocum litterulis? parumne rerum eſt
Paſcendo in grege, puſionibuſque,
Quos miniſterio fidelis vxor
Tam certo parit ad diem quotannis,
Quam certo tepidi comes Fauoni
Plorans ſemper Itym cruenta Progne,
Et Ciconia vere nidulatum
Ad notæ reuolant domus cacumen?
Ohe pergite ſerio Miniſtri
Has nugas agere, atque grammatiſmos,
Nulla parte eritis minus nocentes.
Nec tu deſine magne Litterator
Conturbare meum vſque & vſque nomen,
Dum turbent tibi litteræ cerebrum.
Anagramma quidem coactus vnum
Reſcripſi tibi, ſed illud vnum
Prædico fore: nam niſi pigeret
Eſſes hac hodie arte Ieſuita;

Quod

Quod nolles, ſcio, quodque nollet vxor.
Securos tamen illius pericli
Vxorem volo viuere, & maritum.
Nolo tam male feriatus eſſe,
Vt totos libeat dies minutis
Nugis perdere, & inquinare chartam:
Nugis Dî, nimium laborioſis.

BELLICVM FACINVS.

AVdierat procul arma, bona de gente Batauus,
Geſtit in hoſtiles feruidus ire globos.
At lateri patrium mater dum ſubligat enſem,
Hæc inquit referas, nate, fac arma domum.
Vix propior ſteterat pugnæ, veſtigia preſsit
(Mille micāt enſes, vulnera mille ferunt)
Nam quid, ait, ludi eſt? oculis non parcitur ipſis:
Certe oculis ludus non placet ille meis.
Forte tamen iacuit truncum ſine nomine corpus;
Irruit: Hiſpanum nam cutis eſſe docet.
Sæuit atrox, & qua cædendo, qua laniando,
Abſecuit miles ſtrenuus enſe femur.
Facturuſque fidem, magni argumenta duelli,
Et femur, & ferrum ſanguinolenta gerit.
Inde memor moniti, nam pugnā cruenta peracta eſt,
Arma celer properat ſalua referre domum.

Hoc

Hoc ait Hiſpanum mulctaui verbere, Mater,
Maternoſque femur proiicit ante pedes.
Horret anus: ſed enim potius caput enſe tuliſſes
Nate refert; olim hic forte redibit eques.
Non faciet certe, o Mater; ſed poſcis iniquum,
Vnde caput velles tollere? non habuit.

IN CALVMNIATOREM.

Ridere amici vultis? ecce fabellam.
Scotus Louani nuper excucullatus,
Nimiumque mollis ordinis ſacri Tyro,
In ſacra demens peſsimos facit verſus.
Scotus, ille iamiam qui pedem extulit ludo,
Aurem magiſtris vellit, has agit grates.
Ille ille, noſtro transfuga laris incerti
Tecto receptus, qui domeſticum in panem
Toties caninos ſtrinxit impiger dentes,
Noſtrum canino dente lancinat nomen,
Dentire eum vix cœperit Poetaſter.
Cenſete, amici, num bonum ſiet factum,
Aures vt altum promicent cucullato,
Tergum vt ſuperbo pruriat magiſtello,
Denteſque longe dentiant Poetaſtro.

AD ICONCVLAM VIRGINIS ANNVNTIATÆ.

Matris vt inſonuit nomen, partuſque futuri,
Erubuit totis virgo marita genis.

Nec

Nec mirum hæc ſi labra tenet, ſi fixus ocellos,
Non alio ſedit dignius ore pudor.

AD SENATVM ATREBATENSEM DVM FLVMINI alueum conderet.

SVblimes potuit tranſmittere Roma per arcus,
Virgo tuos latices, Martia Nympha tuos.
Vndaque diuerſo ſub ſydere nata, togatæ
Delicias genti fornice lapſa tulit.
At fuerit quondam fontes duxiſſe Quiritum,
Attrebatum eſt totos condere nunc fluuios.

IEPHTE EX VOTO INCONSVLTO FILIAM IMMOLANS.

QVod memorat cœcus de rege Poeta Pelaſgo,
Heu vtinam de me ſola theatra ferant.
Sed nimium veris geſta eſt mihi fabula rebus,
Dum cecidit noſtrâ filia cæſa manu.
Non ſatis vt conſtet pius, an ſceleratus Iephtes,
Vota recuſanti ſoluerit iſta Deo.
Serius infælix moneo, æternumque monebo;
Irrita vota facit, quiſquis iniqua facit.

TITVS MANLIVS FILIVM PLECTENS.

FIlius a pugna ſpoliis veniebat onuſtus,
Fauſtaque non iuſſâ ſumpſerat arma manu;
Vltores patriæ ſenſit me iudice faſces:
Nempe ſimul potuit victor, & eſſe nocens.

Non pater occidi: nam quiſquis iudicis æqui
Perſonam induerit, exuit ille Patris.

C. IVNIVS BRVTVS.

IPſe ego ſubieci Natorum colla ſecuri,
Vtcunque hoc olim poſtera turba ferat.
Crederet imperio quiſquam mouiſſe ſuperbos,
Quando Superbiret ſanguis in Vrbe meus?
Quin potius collapſa domus me lugeat orbum,
Dum tibi me poſsis dicere Roma patrem.

IN CALCVLVM QVO EXCRVCIATVS AMICVS INTERIERAT.

SI niger eſt, merita damnat qui morte nocentem;
Qui iuſtum interimis, calcule, quam nigres!

EIVSDEM CALCVLI METAMORPHOSES.

Parodia ad Catulli Phaſelum.

LApillus ille qui tibi manum aſperat,
Ait fuiſſe caſeus Batauicus;
Neque helluonis vllius ſitim impigri
Nequiſſe prouocare, ſiue res foret
Mero gerenda Gallico, aut Iberico.
Et hoc negat patentis Amſterodami
Forum negare: Cycladas Zelandicas,
Britanniam vltimam, horridoſque Weſtfalos,
Brabantiamque, Friſonumque paſcua;
Vbi iſte, poſt Lapillus, antea fuit

Opima

Opima vacca, namque Friſonum in ſolo
Boante ſæpe perculit ſono nemus.
Groninga pinguis, Amaſique lympide,
Tibi hæc fuiſſe, & eſſe cognitiſsima.
Ait lapillus; vltima ex origine
Tuo fatetur ambulaſſe margine,
Tuo imbuiſſe plantulas in æquore:
Et inde mulctra tot per improbas manus
Repleſſe lacte, lacte ſiue caſeo
Opus fuiſſet, aut vtrumque ſedula
Simul colona miſsitaret in forum.
Nec vlla vota nundinalibus Diis
Sibi eſſe facta, cum veniret à boue
Batauica, has adusque iam ſilex manus.
Sed hæc prius fuere; nunc inutili
Senet quiete, ſeque conſecrat tibi
Megæra Erinnys, & Megæra Erinnyos.

REVERENDO PATRI ELEVTHERIO
Pontano ante cxſtructum Atrebati templum Societatis IESV.

Ergo domi neſcis nullum mors eſſe ſepulchrum?
Funera quid pergis iungere funeribus?
Quidquid agas violare Senem caue; nam ſua non vult,
Relligioſus homo eſt, oſſa cubare foris.

AD SENATVM ATREBATENSEM DVM Scholas exſtrueret.

HIc vbi iam propior vertex ſe nubibus infert,
Horridus incultis vepribus hortus erat.
At Sonipes vbi maius opus prærupta minantur,
Sæpe male effuſo tutus ab imbre fuit.
Quam noua nunc facies? ſunt digna palatia Muſis,
Commoda quæ pecori vix fuerant ſtabula.

AD VRBIS INSIGNIA SCHOLARVM FORIBVS PRÆFIXA. Leo ſcutum Atheſiæ collo geſtat.

HIc rudis ingenuas mens emolleſcit in artes,
Quem decet hic capiunt effera corda modum.
Quoque minus dubites, huc Hoſpes ſuſpice; collo
Indocili didicit iam Leo ferre iugum.

IN BATAVVM CONVITIATOREM.

DIgnum patella operculum: Burdonii
Caſtor gemellus quantus in clypeum arrigit,
Digitoſque! quanto turbine intorquet minas!
Cruente Seazon, horridi hendecaſyllabi,
Male ominato currite huc omnes pede;
Magni Poetæ pectus incenſum æſtuat,
In Ieſuitas felleum bullit iecur.
Archilochus iſte, Iuppiter, ſi muſsitant
Ex Ieſuitis pendulos totidem dabit

Tibi

Tibi mox Lycambas: reſte iam collum induunt.
Bona verba: Quid ſi carmina, & rei malæ
Chartam efficacem Ieſuitæ non legant?
Sed heus tu, an vnus omnium hæc noſti ſacra?
Phœbine patiens ſolus in Gebennico
Bacchatus antro es? quidquid aut Pollux tuus,
Paterue Beza ſcripſit vndeno potens
Numero, aut Iambis, legitur; & cuncti valent.
Iam Ieſuitis dura frons occalluit
Crebro ſub ictu, ſtigma, ferrum reſpuit;
Nec marmoratis læditur calumniis.

DE VRBE METENSI A DVCE GVISIO PROPVGNATA.

Longius Herculeis ſigna explicuiſſe columnis,
Carole, virtutis gloria prima tuæ eſt.
Stas tamen ad Metas, ſtant tecum mille manipli:
Guiſius hic fixit quod tibi meta foret.
Nec minor Alcide eſt; tantoque ſub Hercule, Metæ
Sunt aliquid metis amplius Herculeis.

IN PROTEVM PRO LOCORVM OPORTVNITATE Religionem mutantem.

Si neſcis, Proteu, qui te genuere parentes,
Luſtratum Latiis inſtituere ſacris.
Inde alio res curta domi, breuiorque ſupellex
A patrio extorrem compulit ire ſolo.

Tranſgreſſum laceris Alpes, frigusque lacernis
  Excepit tepido læta Geneua ſinu.
Hic vbi putidulæ vxoris cum paupere mutas
  Dote fidem; quæuis ſed tibi diues erat.
Verum periuræ non vult bonus eſſe tabernæ
  Mercurius, qua tu Bibliopola ſedes.
Verſuras per mille, & nomina dilapidas rem,
  Vt male dilabi, quæ male parta ſolent.
Publicituſque tibi hoſpitium cum iura pararent,
  Sentis, & celeri conſulis ante fuga.
Ergo per Heluetios fidei tibi maximus author
  Lutherus fuit, aut Zuinglius, aut alii.
Omne ſolum forti patria eſt; omnis tibi ritus
  Relligio; ô multum relligioſus homo es!
Quin te & Iudæi repetunt; nam pignore lauto
  Iuraſſe adſtrictum per ſua ſacra ferunt.
Quando Abrahæ tibi nomen erat, cum Sabbatha ſueras
  Tota decuſſatas rite tenere manus.
Quod ſi tu inficias potes ire, Proſelyton aiunt
  Neſcio qua tandem poſſe patere nota.
Sed fuit hoc olim; nunc Sarmata Racouianus
  Inſtaurat Arrî dogmata Chriſtomachi.
Nec Mahometani formidat murmura belli,
  Armorum quæ nos alea cunque manet.

Nam

Nam qui Racouiæ ſubit ad ſalicetа lauandus,
Siue Alcorani luſtra, perinde facit.
Et Cydarim Proteus capta cum ſumpſerit vrbe,
Qua non ſe Turcam parte probare poteſt?

IN DECOCTOREM.

QVid noctes miſer angeris, dieſque?
Si vis par Superis Lyca eſſe, dormi.
Nam feſſum quoties caput reclinas,
Crœſo te toties beatiorem
Di reddunt faciles, leueſque ſomni,
Quos mitti foribus ferunt eburnis
Illinc, vnde negant redire quenquam:
Tum tu es bellus homo, atque delicatus;
Tum curas animi, anxios timores,
Prætoriſque minas, diemque dictum.
Multo diluis impiger Falerno,
Quali nec rutilum coronat aurum,
Cum miſcet Phrygius Ioui miniſter.
Infectum tibi nauibus trecentis
Æs ſtipant famuli, gemenſque nummos,
Et Craſsi reditus flagellat arca.
Tum te vel Tyrio ſuperbus oſtro
Oſtentas populoque, Patribuſque:
Aut iam diues Arabs, truceſue Daci
Optauere ſuis Ducem maniplis;

Arces,

Arces, oppida diſiicis, triumphas.
Et noctes miſer angeris, dieſque?
Audi conſilium: vſque & vſque dormi,
Felici licet, & licet quieto,
Et prono licet, & licet ſupino:
Per fures etenim, nihil pericli eſt.
Hoc iurant tibi, Iuppiterque ſpondet;
Sed nec quod rapiant tui, aut tuorum eſt,
Non ſi te abſtulerint domumque totam:
Debes namque animam, domumque debes.
Nec ferro ſilicem, aut heri ſopitos
Nequidquam cineres moleſtet vxor;
Cur viro inuideat beatitatem?
Poſt & prædiolum, ſuamque dotem, &
Decocta omnia, iam nihil coquendum eſt.
Nox eſt congeminanda, vix adultum
Conniuentibus ad diem feneſtris.
Nam dormire diem vſque ad vmbilicum,
Et magnum tibi ſomniare lucrum eſt.
Non dormit tamen heu Lycas; quid iſtud?
Noctes eſurit, ah miſer! dieſque.

AD SENATVM ATREBATENSEM
Scholis exſtructis.

IVppiter vt tantam vidit conſurgere molem,
Bella mihi video, bella parantur, ait.

Fulmine

Fulmine nil opus eſt iterum Tritonia dixit;
Bella quidem genitor, ſed mea bella parant.
Dulce genus pugnæ, nullo ſtat ſanguine palma:
Iſta geri media prælia pace volunt.

TESTVDINIS LAVDES.

QVis tibi Teſtudo doctas DEVS indidit artes?
Aut vbi mens paruo in corpore merſa latet?
Quis labiryntheos ſinuare volumen in orbes,
Fornice quis concham ſic laqueare docet?
Tortilis vt varios nitet interfuſa colores
Cum redit in gyros, nec redit vrna ſuos!
Aſt vbi peniculum eſt? vbi circinus, & quibus omni
Dædalus arte tuum vix imitetur opus?
Quin fluuio dum forte cadis, natat vncta per vndas
Coclea, fitque ratis, quæ fuit ante domus.
Dic tamen anguſto claudas cur fornice tectum,
Vt miſeris nullus ſit locus hoſpitibus?
Nil opus eſt, inquit; noſtra de gente viator
Quiſque ſuum tergo ſuſtinet hoſpitium.

QVERIMONIA IN MORBO.

COnquerar an ſileam, & corde eluctantia ab imo
Indeploratus verba, malumque premam?
Da veniam, Natura parens, miſerumque dolorem
Effundi in gemitus, & ſua verba ſine.

Tertia iam viridi lacteſcit meſsis in herba,

Poſtque hyemis ſurgit tædia veris honor:

Dum me morbus habet Medicorum incognitus arti

Suſpenſum vitæ, ſollicitumque meæ;

Sæpe mihi læſo manat de pectore ſanguis,

Atque animam tantum non vomo purpuream;

Siue tamen læſo manare à pectore credam,

Seu magis hoc flumen pulmo cruentus agit;

Seu caput à ſummo mittit, leuiuſque periclum eſt;

Sunt etenim Medicis hæc tria viſa tribus.

Nempe etiam ex aliis, dixi, ſi conſulo quartum;

Inueniet quartam ſanguinis ille viam.

Nil moror; abſcedant placita in diuerſa Sophiſtæ,

Hic vbi de Vacuo quæritur, & Nihilo.

Aſt vbi non tenuis de vita & ſanguine res eſt,

Aut nihil, aut vnum dicite tot Medici.

Languentem Lotharis primum, mox Gallia vidit,

Nunc rigidæ tento pharmaca Sarmatiæ.

Eſt qui me iubeat cœlum tentare paternum;

Eſſe ſuis, inquit, patria amica ſolet.

Heu miſerum! incumbunt morbi mortalibus ægris,

Aurea quot cœlo lumina veſper agit;

Nec numerus conſtat, nec vis: morimurque, priuſquam

Noſſe luem detur nomine, qua morimur.

Forſitan

Forſitan & tepidum lacerant à morte cadauer,
Et nimium ſero dicitur, ecce malum.
Eſt prope vt inuideam ſanis ſua corpora brutis,
Noſque pari natos conditione velim.
Circumfert medicam Canis ad ſua vulnera linguam,
Cerua nec intonſo ſupplicat icta Deo.
Reſtituit pullis ſua lumina Thracia pellex;
Non fuerat miſero tam bona mater Ity.
Turpe miniſterium, multis tamen vtile morbis,
Ni docuiſſet Ibis, quis docuiſſet Arabs?
Piſcis equus certo venam ſibi diuidit ictu,
Ipſum etiam doctus temporis articulum:
At Medici, in dubio eſt, proſintne humore minuto,
Chirurgoque manus ſępius, arſque tremunt.
Nuper ego incerta ſum cuſpide ter quater ictus,
Cum plena haud timido ſanguine vena foret.
Vixque aliqua exſiliit de vulnere gutta maligno:
An non hoc noſtro eſt ludere de corio?
Excutit & roſtrum, & veteres Iouis armiger annos,
Et pellem Serpens exuit, & ſenium.
Vnica, Panchæis quæ viuit odoribus ales,
Surgit ab exſtincto mox rediuiua rogo.
At melior Iuuenum fugit irreuocabilis ætas,
Et Peliæ fruſtra eſt vita recocta ſeni.

Digitized by Google

Incertique ſemel cum lux breuis occidit æui,
Ad ſuperos duro cluſa adamante via eſt.
Neſtora Graiorum cunctis è millibus vnum
Sæcla hominum narrāt trina fuiſſe ſuper.
Credite, ſic memorant vates: at fabula non eſt
Ætatem coruum vincere Neſtoream.
Tanti erat, infauſti ſupereſſet vt ominis ales,
Et nobis cras cras diceret vſque ſenex.
At me quis tacita caſtigat voce querentem,
Inuitumque alio non meus ardor agit?
Sentio non ſolito clareſcere lumine mentem,
Hiſque animum monitis ad meliora trahi.
Deſine mortalis, diuinæ particulam auræ
Spe nimium fragilis incinerare boni.
Suſpice quæ cœlo maneat te vita perennem,
Nec quære in terris longius exſilium.
Parce DEVS lapſo, culpamque ignoſce fatenti;
Non conſulta ſatis verba dolentis erant.
Tædia ſpe deinceps cœlique, æuique futuri,
Solabor vitę qualiacunque meæ.
Et mea iam ſeu fata vocant, ſeu ducere mauis
Longius exſilium, non queror, & ſileo.

FINIS.

AD MAIOREM DEI GLORIAM.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google